

Mùa thu NƯỚC NGA

Một cõi “Chiến tranh và hòa bình”

Biết bao hình tượng văn chương neo đậu vào tâm hồn, đó là sự khai mở cho những chân trời khát vọng, là chất liệu làm nên lý tưởng và ước mơ, trong đó văn học Nga mà tiêu biểu Lev Tolstoy là đỉnh cao chói lọi. Ông là lương tâm của nước Nga, ông yêu nước Nga và ông làm cho người khác cũng yêu nước Nga. Ông là mùi hương ngược gió, ông ghét chế độ Sa hoàng nhưng Sa hoàng không dám coi thường ông. Nhưng hơn tất cả Lev Tolstoy là người viết nhiều, ông đại diện cho lương tâm thời ông sống và ông để lại di sản tinh thần vô giá cho hậu thế.

→ TRANG 3

Nét văn hóa Nga giữa Đà Nẵng

Những tấm bưu thiếp, những đĩa phim cũ, những chồng sách báo hay vô số búp bê Matryoshka... được người dân Đà Nẵng sưu tầm như một phần duyên nợ với nước Nga xa xôi. Có rất nhiều lý do cho sự đam mê này, nhưng hầu hết đều bị chinh phục bởi văn hóa và con người ở xứ sở Bạch Dương.

→ TRANG 4

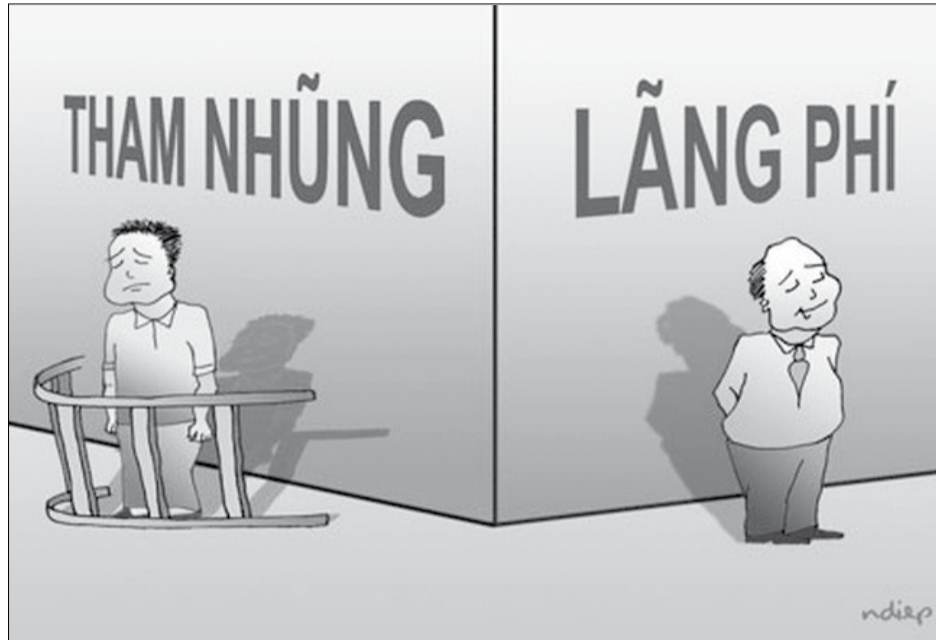
Chống lãng phí - cho hôm nay và vì ngày mai

ĐỖ LAN HƯƠNG

“Đ”ể đưa đất nước vững bước đi lên chủ nghĩa xã hội, thực hiện thắng lợi các mục tiêu chiến lược 100 năm dưới sự lãnh đạo của Đảng, 100 năm thành lập nước, nhất định chúng ta phải quyết tâm phòng, chống lãng phí gắn với phòng chống tham nhũng, tiêu cực”. Đó là lời khẳng định của Tổng Bí thư Tô Lâm trong bài viết “Chống lãng phí” được đăng tải rộng rãi trên các phương tiện báo chí, truyền thông thời gian gần đây. Bài viết thể hiện những trăn trở, ngẫm suy về vấn đề lãng phí đã và đang tồn tại trên khắp các lĩnh vực của đời sống xã hội; như một lời thức tỉnh, nhắc nhở đến mỗi cá nhân, nhất là đội ngũ cán bộ, đảng viên, những người đang làm việc trong bộ máy Nhà nước để nghiêm túc nhìn nhận lại và tự soi, tự sửa.

Theo quy định tại khoản 2, Điều 3, Luật Thực hành tiết kiệm, chống lãng phí nêu: “Lãng phí là việc quản lý, sử dụng vốn, tài sản, lao động, thời gian lao động và tài nguyên không hiệu quả. Đối với lĩnh vực đã có định mức, tiêu chuẩn, chế độ do cơ quan Nhà nước có thẩm quyền ban hành thì lãng phí là việc quản lý, sử dụng ngân sách Nhà nước, vốn Nhà nước, tài sản Nhà nước, lao động, thời gian lao động trong khu vực Nhà nước và tài nguyên vượt định mức, tiêu chuẩn, chế độ hoặc không đạt mục tiêu đã định”. Bên cạnh vấn nạn tham nhũng, lãng phí cũng gây những tác hại hết sức to lớn, không chỉ với Nhà nước mà ngay cả với chính bản thân mỗi người dân và toàn xã hội. Lãng phí làm tổn thất lớn tài nguyên quốc gia, tài sản của Nhà nước và nhân dân, ảnh hưởng đến uy tín của Đảng và Nhà nước, từ đó, trở thành lực cản cho tiến trình xây dựng và phát triển đất nước.

Còn nhớ trong bài viết “Thực hành

Lãng phí và tham nhũng đều nguy hại như nhau.

Ảnh minh họa

tiết kiệm, chống tham ô, lãng phí, chống bệnh quan liêu”, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã phân tích sâu sắc tác hại của tệ nạn lãng phí đối với công cuộc xây dựng đất nước: “Tham ô là trộm cướp. Lãng phí tuy không lấy của công đút túi, song kết quả cũng rất tai hại cho dân, cho Chính phủ. Có khi tai hại hơn nạn tham ô” (Hồ Chí Minh: Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, t. 7, tr. 357). Tuy vậy, có lúc có nơi vấn đề lãng phí đôi lúc bị “lãng quên” trước vấn nạn tham ô, tham nhũng với những vụ án điển hình, nổi cộm. Trên thực tế, lãng phí thường diễn ra “âm thầm” với những tác động tiêu cực âm ỉ, kéo dài.

Biểu hiện của lãng phí rất đa dạng, không chỉ là lãng phí các yếu tố vật chất có thể đo đếm, nhìn bằng mắt, sờ bằng tay được, mà còn là sự lãng phí về thời gian, công sức, hiệu quả công việc và cao hơn là những cơ hội chuyển mình, phát triển của một tổ chức, một địa phương.

Dưới góc độ quản lý Nhà nước, hiệu quả các hoạt động được đặt trong hệ quy chiếu khi đạt được mục tiêu đề ra với chi phí thấp nhất và các nguồn lực được sử dụng hợp lý, tiết kiệm nhất. Do đó, để xem xét một việc làm, một hành vi có gây ra lãng phí hay không, cần so sánh việc sử dụng các nguồn lực với các tiêu chuẩn, định mức và chế độ mà Nhà nước quy định. Ngoài ra, nếu sử dụng đúng định mức, tiêu chuẩn, chế độ nhưng chất lượng công việc thấp hơn hoặc không đạt được mục tiêu đề ra thì lúc đó, không loại trừ khả năng đã lãng phí các nguồn lực - kể cả là theo định mức.

Có lẽ mỗi người trong chúng ta, rất gần, từ những công việc hằng ngày, cũng có thể quan sát được những sự lãng phí tưởng chừng giản đơn nhưng lại không hề đơn giản nếu diễn ra thường xuyên và rộng khắp. Đơn cử như việc sử dụng giấy in trong các văn phòng làm việc.

Mặc dù đã có quy định về tiết kiệm và khoán chi hành chính, tuy nhiên, lượng giấy in tiêu thụ tại các cơ quan, đơn vị vẫn không tránh khỏi tình trạng lãng phí, gây thất thoát về tiền bạc lẫn thời gian sàng lọc, tiêu hủy những tài liệu không cần thiết. Ngoài ra còn rất nhiều hoạt động khác gây lãng phí điện, nước, tài sản công và ảnh hưởng đến nguồn tài nguyên thiên nhiên chung. Hay như việc bố trí, sử dụng đội ngũ nhân sự chưa phù hợp, không khoa học và thiếu sự cân đối cũng làm lãng phí nguồn lực đặc biệt quan trọng này, kéo theo tình trạng “chảy máu chất xám” và làm lãng phí tri thức, vô hình trung sẽ bỏ lỡ những đóng góp thiết thực và đáng kể vào công cuộc xây dựng, phát triển đất nước trong thời đại mới.

Việc khai thác, sử dụng và quản lý các nguồn lực trong xã hội một cách lãng phí ngoài những tác hại đến thực tại còn là một sự bất công với tương lai, khi các nguồn tài nguyên ngày càng cạn kiệt, khi ngân sách chung ngày càng phải thu hẹp vì gánh nặng chi tiêu, khi sự phát triển bị kim hãm kéo theo rất nhiều hệ lụy... Vì vậy, tiết kiệm, chống lãng phí không chỉ cho hôm nay mà còn vì ngày mai - vì trách nhiệm với các thế hệ mai sau.

Như “anh em sinh đôi” với tham nhũng, lãng phí cần được nhận diện và xử lý kiên quyết, triệt để, “mạnh tay” hơn. Không chỉ tồn tại như một yêu cầu đặt ra, ý thức tránh và không lãng phí cần trở thành thói quen, nếp sống, nếp nghĩ, cần được lan tỏa rộng rãi để xây dựng văn hóa tiết kiệm trong cộng đồng. Hay nói cách khác, phòng chống lãng phí - tận gốc của vấn đề chính là việc tuyên truyền, giáo dục đạo đức, xây dựng lối sống văn minh, hiện đại, hướng đến sự phát triển bền vững của đất nước.

Đ.L.H

Chợ

Yêu thương chính mình

MỘC TRÀ

T

Trong buổi báo cáo tốt nghiệp, tôi xúc động trước dòng chữ một sinh viên dành cho bản thân: “Cảm ơn mình vì đã luôn mạnh mẽ, kiên trì và không bỏ cuộc”. Con người, theo bản năng xã hội, thường có xu hướng bày tỏ lòng biết ơn đối với người khác - thầy cô, cha mẹ, bạn bè, đồng nghiệp, thậm chí cả những người xa lạ. Thật hiếm khi trong cuộc sống, chúng ta dừng lại để biết ơn chính mình, dù đã vượt bao thử thách.

Mỗi người đều đối mặt với những trận chiến thầm lặng: niềm lo về gia đình, nỗi mệt mỏi của công việc, áp lực từ xã hội, hoặc cả sự bất an... Bản thân ta, dù không hoàn hảo, vẫn là anh hùng trong câu chuyện đời mình. Cựu đệ nhất phu nhân tổng thống Mỹ Michelle Obama từng đề cập: “Là một phụ nữ, chúng ta hãy đầu tư thời gian để tìm hiểu và yêu thương chính mình”. Trong tự truyện *Be coming*, bà nhiều lần nhấn mạnh tầm quan trọng của việc quan tâm, lắng nghe nhu cầu cá nhân cũng như ghi nhận những đóng góp của mình. Công tước phu nhân xứ Sussex Meghan Markle cũng từng chia sẻ: “Chúng ta chỉ cần tử tế

hơn với bản thân. Nếu ta đối xử với chính mình như cách ta vẫn thường làm với bạn thân, bạn có thể tưởng tượng chúng ta sẽ trở nên tốt hơn biết bao nhiêu không?”.

Nhưng việc tự biết ơn không phải là điều dễ dàng khi xã hội đề cao sự khiêm nhường. Hành động tự khen ngợi thường bị nhìn nhận như một biểu hiện của sự kiêu ngạo, trong khi cảm ơn người khác là đáng quý. Điều này tạo ra tâm lý phổ biến: luôn ghi nhận người khác nhưng hiếm khi trân trọng bản thân. Vận động viên thể dục dụng cụ người Mỹ Simone Biles là minh chứng tiêu biểu. Tại Olympic Tokyo 2020, quyết định rút lui khỏi một số phần thi để chăm sóc sức khỏe tinh thần của cô đã vấp nhiều chỉ trích. Tuy nhiên, Simone đã mạnh dạn bảo vệ quyết định của mình, cảm ơn bản thân vì dám ưu tiên sức khỏe trước áp lực thành tích.

Tại chương trình truyền hình thực tế mới đây, một nữ ca sĩ tâm sự từng không thích bản thân trong thời gian dài; thậm chí còn muốn xóa đi chính mình của phiên bản cũ để “xây mới”. Sau đó, cô mới dần học

cách yêu thương mình của ngày xưa. Tình cờ, ngay hôm sau, ở chương trình khác, ca khúc “Khóc” do Lyly và Orange thể hiện có đoạn: “Nên em phải thương lấy em, em biết không/ Không được bỏ rơi chính mình, em biết không/ Em nhớ phải thương lấy em, em biết không...”. Đường như, đây là vấn đề chung của nhiều người. Tâm lý học cũng đã gọi tên trạng thái này là “hội chứng ghét bản thân” (self-loathing) - một trạng thái tâm lý mà trong đó người ta tự tạo ra những suy nghĩ tiêu cực và cảm giác căm ghét chính mình.

Do đó, việc cảm ơn bản thân mang lại nhiều lợi ích không chỉ tinh thần mà còn cả cuộc sống hằng ngày. Khi dừng lại để nhìn nhận và trân trọng những gì đã trải qua, chúng ta sẽ cảm thấy tự tin hơn, giảm bớt áp lực phải hoàn hảo và từ đó khoan dung với chính mình. Điều này không chỉ giúp chúng ta sống lành mạnh mà còn góp phần cải thiện các mối quan hệ cá nhân. Một nghiên cứu từ Đại học California (Berkeley) do giáo sư Robert Emmons - nhà tâm lý học nổi tiếng - dẫn dắt đã chỉ ra rằng những người thường xuyên thực hành lòng

biết ơn, bao gồm cả việc biết ơn bản thân, có xu hướng ít bị căng thẳng, có khả năng đối phó với thử thách tốt và sống hạnh phúc hơn. Thực tế, những người biết cách tự trân trọng không chỉ dễ dàng đạt được thành công mà còn duy trì được trạng thái cân bằng trong cuộc sống.

Việc cảm ơn bản thân không chỉ là lời nói sáo rỗng mà nên là các hành động cụ thể, như: chăm sóc sức khỏe, dành thời gian cho sở thích cá nhân, hoặc đơn giản là lắng nghe cảm xúc của mình thay vì luôn dồn nén... “Nữ hoàng truyền hình Mỹ” Oprah Winfrey thường nhắc đến việc viết nhật ký biết ơn hằng ngày. Cô khuyến khích mọi người ghi lại những điều khiến họ cảm thấy biết ơn, từ những điều lớn lao đến những điều nhỏ bé. Việc này giúp cô duy trì sự cân bằng trong cuộc sống bận rộn và luôn nhìn thấy những mặt tích cực để vượt qua các thử thách bằng cái nhìn lạc quan.

Cảm ơn bản thân không phải là điều dễ dàng nhưng là hành trình đầy ý nghĩa. Ngày hôm nay của bạn thế nào? Bạn đã cảm ơn bản thân chưa?!

M.T

MỘT CÔI “CHIẾN TRANH VÀ HÒA BÌNH”

MAI LANG

Biết bao hình tượng văn chương neo đậu vào tâm hồn, đó là sự khai mở cho những chân trời khát vọng, là chất liệu làm nên lý tưởng và ước mơ, trong đó văn học Nga mà tiêu biểu Lev Tolstoy là đỉnh cao chói lọi.

Thế hệ chúng tôi những người vào khoa Văn đại học Tổng hợp những năm đầu thập niên 80, được nghe những giáo sư hàng đầu về văn học phương Tây, những thầy giáo vốn “tây học”, kiến thức uyên bác và đầy nhiệt tâm giảng bài là một may mắn. Cùng với các buổi lên lớp chúng tôi có dịp đọc một cách hệ thống những tác phẩm văn chương kinh điển, là hành trang định hướng suy nghĩ và một đời làm việc cho chúng tôi.

Định hình giá trị văn chương thế giới

Nói đến văn học Nga là nói đến những tác giả góp phần định hình giá trị văn chương thế giới, đặc biệt giai đoạn nửa sau thế kỷ XIX. Họ là những đại thụ đứng riêng một góc trời làm nên sự phong phú và niềm kiêu hãnh. Những Pushkin, Lermontov, Esenin, Turgenev, Dostoyevsky, Tolstoy, Chekhov và cả Maksim Gorky nữa... là những tác giả làm nên giá trị nhân văn cho văn chương, bất cứ một dân tộc nào chỉ cần có một trong số những tên tuổi ấy cũng đủ làm nên sự tự hào và ngưỡng mộ. Có thể bạn không thể đọc hết tác phẩm của các tác giả, nhưng để gọi là người có đọc sách thì dứt khoát bạn phải nghiền ngẫm từng trang của Lev Tolstoy, bởi “Không có ông, nền văn học của chúng ta sẽ biến thành một bầy gia súc không người chăn dắt” (Chekhov). Đúng vậy, Lev Tolstoy là người mà chính cuộc sống của ông, sự thông thái, lý tưởng cao đẹp về một xã hội công bằng, nhất là tâm cao văn chương đã như một vị mục tử tỏa hào quang cho tất cả.

Lịch sử thường có những giai đoạn độc đáo, trong vòng mười năm nước Nga bao la và đau khổ sinh ra tới ba người hùng vĩ: Turgenev (1818), Dostoyevsky (1821) và Tolstoy (1828). Và cả ba người này hình như để bổ sung cho nhau, dĩ nhiên phong cách và cá tính rất khác nhau, nhưng họ là những ngọn hải đăng tỏa sáng chân trời hy vọng và thức tỉnh lương tâm con người. Với Turgenev đó là những câu văn trong sáng mầu mực, những rung động nhẹ nhàng nhưng đằng sau đó là thông điệp về một khát vọng của chân-thiện-mỹ, “Mối tình đầu” và nhất là “Cha và con” thấm đẫm niềm tin về sự hướng thiện, về một tình yêu đẹp đẽ, về một sự cao thượng tâm hồn.

Những ngày đọc Dostoyevsky là những ngày im lặng. Cái ngọt ngào phân thân trong “Tội ác và trừng phạt” như nung cháy lòng ta, chưa có ai mô tả diễn biến tâm lý của một người bế tắc, của một kẻ giết người, của một thực thể trắng lè và bi thương như Dostoyevsky. Dĩ nhiên cái bế tắc, cái buộc phải giết người ấy không chỉ là trạng thái của một cá nhân mà đó là sự dẫn dắt trong bế tắc của một thế hệ, của một đất nước, mà nói như các nhà phê bình hay dùng là sự bế tắc của xã hội, là những “hỏi ký viết dưới hầm”.

Diễn trang Yasnaya Polyana của đại văn hào Lev Tolstoy ở Tula, nơi ông đã sống và viết nên những kiệt tác: Chiến tranh và hòa bình, Anna Karenina...
Ảnh: Tư liệu

Di sản tinh thần vô giá cho hậu thế

Tùy theo người đọc mà có cái gu thích tác giả khác nhau, với tôi thì dành hết lòng ngưỡng mộ Lev Tolstoy. Đây là bậc con người nhất. Sống thọ (82 tuổi), lớn lên trong một gia đình quý tộc nhưng đến giai đoạn khảnh kiệt, muốn trở thành bậc thuyết giáo về đạo đức, giáo dục, Lev Tolstoy luôn tự vấn và chẳng hề giấu giếm điều gì dấu thâm kín, riêng tư nhất (xem “Tự thú”), “L. Tolstoy là người trung thực nhất thời đại mình” (M. Gandhi). Hơn sáu mươi ông vẫn có con mà nếu tính cả đứa con rơi với người quản gia nữa là tới 14 người. Nhà của Lev Tolstoy là một diễn trang nhưng cuối đời ông phải chết tại một ga xếp trong tuyết giá. Ông là lương tâm của nước Nga, ông yêu nước Nga và ông làm cho người khác cũng yêu nước Nga. Ông là mùi hương ngược gió, ông ghét chế độ Sa hoàng nhưng Sa hoàng không dám coi thường ông. Nhưng hơn tất cả Lev Tolstoy là người viết nhiều, ông đại diện cho lương tâm thời ông sống và ông để lại di sản tinh thần vô giá cho hậu thế.

Có lẽ ít người đọc hết số tác phẩm đồ sộ của Lev Tolstoy, đa dạng và thường là khá dày dặn, tuy nhiên nếu phải chọn để đọc thì theo Charles Van Doren (xem “Thú đọc sách”) ta nên đọc hai tác phẩm “Chiến tranh và hòa bình” và truyện ngắn “Cái chết của Ivan Ilyich”. Cuốn trên là trường thiên tiểu thuyết, viết về cuộc chiến tranh chống quân Pháp xâm lược do Napoleon tiến hành. Sau khi lên ngôi hoàng đế nước Pháp, Napoleon khuấy đảo cả châu Âu (cả châu Phi), năm 1812 đội quân viễn chinh của Pháp chiếm Moskva, và ngôi bút thiên tài của Lev Tolstoy đã tái hiện tinh thần anh dũng chống quân xâm lược của nước Nga. Song nếu chỉ đơn giản mô tả chiến trận, lòng căm thù hay sự hy sinh của nhân dân thì có lẽ “Chiến tranh và hòa bình” không được cả thế giới ngưỡng mộ đến vậy.

Nhiều người buộc phải gấp sách lại để lòng mình miên man suy nghĩ sau khi đọc đoạn Pierre giữa một đêm chiến trận, nằm nhìn lên bầu trời đầy sao, anh ta tự hỏi về sự phi lý vì sao con người phải đem quân đi đánh nhau. Bầu trời thì đẹp, quê hương thì đẹp, lính Nga thì anh dũng nhưng những tính toán của những mệnh phụ ở các phòng khách thượng lưu vẫn bàn chuyện chạy chọt, yêu đương, đau khổ...

Tiểu thuyết “Chiến tranh và hòa bình” của Lev Tolstoy in tại Moskva năm 1914.
Ảnh: Tư liệu

Lev Tolstoy tả Napoleon, người mà đến nay có gần ba trăm ngàn tác phẩm viết về ông ta một cách nhỏ bé, tầm thường. Ngược lại Lev Tolstoy viết về nhân dân Nga, về sự chịu đựng và lạc quan của nhân dân. Ai đọc cũng đều cúi đầu trước một Kutuzov, vị tướng già tổng tư lệnh phía Nga, người có vẻ lười biếng, lúc nào cũng chực ngủ gục trong các cuộc họp tham mưu, nhưng đây là một lò lửa, một tượng đài bất diệt về sự thông minh, về thiên tài cảm quân. Lúc nào với vị tướng này cũng “bình yên”, vì sao? Vì trong sâu xa ông có niềm tin mãnh liệt vào chính nghĩa, vào nhân dân Nga anh hùng. Sẽ khó mà quên hình ảnh một Kutuzov lặng lẽ khóc khi nghe tin Moskva được giải phóng. Lev Tolstoy và chỉ có một Lev Tolstoy mới khắc họa được cái phi lý, tàn bạo của chiến tranh và niềm tin chiến thắng và khát vọng của hòa bình đạt đến tầm vóc sử thi, mà bất cứ ai trên thế giới hôm qua, và nhiều năm sau nữa vẫn phải đọc, cảm phục về sự sáng tạo phi thường, đọc để biết niềm vui cao thượng của văn chương.

Người ta gọi Lev Tolstoy là thiên tài mô tả tâm lý nhân vật và thời đại. Nếu với “Chiến tranh và hòa bình” là “tâm lý” của một đất nước, những xu hướng và vận động của thời đại mà chỉ với ông mới khái quát một cách tài tình, để mà sau này các nhà phê bình gọi là “phép biện chứng của tâm hồn”, thì trong “Cái chết của Ivan Ilyich” là tâm lý của một con người, cá nhân nhưng là chung cho tất cả. Công chúc mỗi môn, đạt và không đạt những tính toán công việc, gia đình... nhưng

Lịch sử thường có những giai đoạn độc đáo, trong vòng mười năm nước Nga bao la và đau khổ sinh ra tới ba người hùng vĩ: Turgenev (1818), Dostoyevsky (1821) và Tolstoy (1828). Và cả ba người này hình như để bổ sung cho nhau, dĩ nhiên phong cách và cá tính rất khác nhau, nhưng họ là những ngọn hải đăng tỏa sáng chân trời hy vọng và thức tỉnh lương tâm con người.

rồi cũng phải chết. Thiên tài của Lev Tolstoy là diễn tả tâm trạng, “kinh nghiệm” của cái chết, sự thật mà trừ “đương sự” ra thì trên đời này chưa ai có kinh nghiệm. Chết dành cho tất cả nhưng không ai có thể kể về cái chết của chính mình. Có thể đây là một đề tài không lớn, nhưng với Tolstoy là sự khám phá. Chân trời sáng tạo là giá trị của sự đi tìm.

Tác phẩm tuyệt diệu nhất của thời đại

Như đề cập, “Chiến tranh và hòa bình” là bộ trường thiên, dài hơn 2.000 trang (tùy ấn bản), hơn 550 nhân vật và tên các nhân vật ấy cũng khó đọc, khó nhớ, vô số các địa danh và bất tận các chi tiết. Theo Nguyễn Hiến Lê ngoài *Truyện Kiều*, thì “Chiến tranh và hòa bình” là tác phẩm duy nhất ông đọc tới ba lần, không kể lần đóng cửa hai năm dịch (1967, 1968). Dĩ nhiên là bằng tiếng Pháp và mỗi lần đều cảm thấy thú vị sâu sắc. Đọc Nguyễn Ngọc kể rằng, hồi chiến tranh chống Mỹ, trong ba lô vào Nam của tướng Chu Huy Mân, tư lệnh Khu 5 có bộ “Chiến tranh và hòa bình” và khi rảnh vị tướng ấy thường hay nói chuyện về Lev Tolstoy. Tôi hiểu và kính trọng ông hơn, khi Mỹ đưa quân vào miền Nam và Khu 5 thành chiến trường ác liệt nhưng ông vẫn đọc sách, vẫn nghiền ngẫm về sức mạnh của nhân dân, vẫn say sưa chiến công Borodino trong “Chiến tranh và hòa bình”.

Bài viết này cũng chỉ dám nói với bạn một điều: Hãy đọc ngay “Chiến tranh và hòa bình”, nếu đã đọc rồi thì hãy đọc lại. Bởi nếu không đọc là một mất mát cuộc đời, vì đây là những trang văn chương vào loại hay nhất mà con người có thể viết được, “Chiến tranh và hòa bình” là “một trong ít những tác phẩm tuyệt diệu nhất của thời đại chúng ta” (Ivan Turgenev). Hiện có hai bản dịch, một của nhà Lá Bối (Sài Gòn) được tái bản nhiều lần, và một bản của NXB Văn học mà người dịch là những cao thủ văn chương chữ nghĩa như Cao Xuân Hạo, Nhữ Thành, Hoàng Thiếu Sơn và Thường Xuyên cũng được tái bản nhiều lần.

Kinh nghiệm mách cho một mẹo nhỏ rằng, đừng bận tâm về sự đồ sộ của tác phẩm, sự cố nhớ nhân vật, địa danh... cứ im lặng đọc, sau khoảng 50 trang là quen và có “trơn” không đứt ra được, tự nó sẽ nhớ hết nhân vật chính, phụ, tình tiết... và nhất là sẽ sướng vô cùng với những trang bất hủ của Lev Tolstoy. Trong các cái thú cuộc đời, chẳng có cái thú nào hơn được đọc một quyển sách hay. Có người nói rằng, họ ghen với những ai chưa đọc “Chiến tranh và hòa bình” bởi họ ước có cái lần đầu đến với một trong những quyển sách hay nhất. Hãy dành một tuần chỉ với một việc là đọc “Chiến tranh và hòa bình”, khi đọc xong tự ta cấp cho mình một giấy chứng nhận “Tôi là người có đọc sách”.

M.L

Nét văn hóa Nga giữa Đà Nẵng

TIỂU YẾN

Những tấm bưu thiếp, những đĩa phim cũ, những chồng sách báo hay vô số búp bê Matryoshka... được người dân Đà Nẵng sưu tầm như một phần duyên nợ với nước Nga xa xôi. Có rất nhiều lý do cho sự đam mê này, nhưng hầu hết đều bị chinh phục bởi văn hóa và con người ở xứ sở Bạch Dương.

1. Thập niên 1960-1990, tấm bưu thiếp Liên Xô là món quà quý được các thế hệ người dân Việt Nam ưa chuộng. Đặc biệt, vào thời kỳ điện ảnh Liên Xô bùng nổ với loạt tác phẩm nổi tiếng như *Chiến hạm Potempkin*, *Khi đàn sếu bay qua*, *Bài ca người lính*, *Chiến tranh và hòa bình*, *Chiếc vĩ cầm đỏ*, *Cái chết dưới cánh bướm*, *Đường dài đến những đụn cát*, *Anh hùng Matroxop*, *Hạnh phúc nông trường*... được công chiếu rộng rãi, những tấm bưu thiếp có hình ngôi sao điện ảnh Liên Xô càng được giới trẻ săn đón. Anh Trần Thanh Phong (tổ 41, phường An Hải Đông, quận Sơn Trà), người sở hữu gần 2.000 tấm bưu thiếp sản xuất từ thời Liên Xô cũ nói rằng, chúng không chỉ giúp anh thỏa mãn niềm đam mê điện ảnh, mà còn mở ra cánh cửa khám phá nền văn hóa, nghệ thuật mà anh trân quý.

Trong ngôi nhà của mình, anh Phong dành một góc đặc biệt trưng bày gần 400 đĩa phim DVD cộng bộ sưu tập hàng ngàn bưu thiếp, sách, báo, album ảnh... liên quan đến nền điện ảnh Liên Xô. Ở một góc khác, anh bày biện những kỷ vật mua từ nước Nga trong chuyến du lịch cuối năm 2019 như đĩa sơn mài, tranh trên gỗ bạch dương, búp bê Matryoshka... "Tôi mê những bộ phim kinh điển của Liên Xô nên mê luôn dàn diễn viên nổi tiếng như Vyacheslav

Anh Trần Thanh Phong sở hữu gần 2.000 tấm bưu thiếp diễn viên điện ảnh sản xuất từ thời Liên Xô cũ.

Ảnh: T.Y

Tikhonov, Natalya Varley, Latvia Viktor Lorencs, Estonia Kaljo Kiisk, Harijs Liepins... Họ thật sự là những con người xuất sắc, hết lòng vì nghệ thuật. Nhìn cách họ diễn, nhìn kịch bản họ xây dựng, tôi nhận thấy vẻ đẹp nhân văn và tác phong chuyên nghiệp của nền điện ảnh Liên Xô", anh Phong chia sẻ.

Ở người đàn ông mà điện ảnh Liên Xô đã trở thành một phần cuộc sống, đôi khi những cuốn album, đĩa DVD hay tấm bưu thiếp là cái cớ để anh nhớ về xứ sở Bạch Dương. Anh Phong cho hay, những tấm bưu thiếp Liên Xô rất đặc biệt bởi mặt sau ghi rõ thông tin nhân vật hoặc phong cảnh được in, vẽ. Ví dụ, đằng sau tấm bưu thiếp có hình nam diễn viên nổi tiếng Vyacheslav Tikhonov là thông tin về năm sinh, quê quán và những bộ phim kinh điển ông từng đóng như *Mười bảy khoảnh khắc mùa xuân*, *Chiến tranh và hòa bình*, *Đội cận vệ trẻ*, *Maximka*... Điều này vừa giúp anh hiểu thêm

thông tin về diễn viên, vừa gia tăng giá trị tấm bưu thiếp. Theo anh Phong, mỗi lần xem lại những bộ phim hay, anh như thấy mình đang được kết nối với một phần lịch sử, một nền văn hóa phong phú mà bản thân luôn khao khát khám phá. "Tôi biết đến bưu thiếp Liên Xô từ thời đi học rồi mê. Và vì quá mê nên cất công tìm kiếm, cất giữ chứ không hẳn là dân sưu tầm chuyên nghiệp. May mắn tôi có người chị gái du học ở Liên Xô những năm 1970 biết tôi thích bưu thiếp nên thường xuyên gửi về Việt Nam làm quà, nhờ đó mà niềm đam mê cũng như bộ sưu tập của tôi phát triển lên con số hàng trăm, hàng nghìn", anh Phong chia sẻ.

2. Với hơn 600 đầu sách, báo, tạp chí, phòng đọc "Thế giới Nga" nằm trong khuôn viên khoa Tiếng Nga, Trường Đại học Ngoại ngữ, Đại học Đà Nẵng trở thành điểm đến quen thuộc cho những ai mong muốn tìm hiểu văn hóa, con người Nga. Không gian nơi đây được bài

trí khá ngăn nắp. Trên kệ, ngoài sách, tài liệu tham khảo, là hình ảnh búp bê Matryoshka, ấm Samovar và những bình rượu làm từ gỗ bạch dương. Trên tường, các bức phù điêu và tranh ảnh nhiều màu sắc tạo nên một không gian đậm chất Nga.

Chị Nguyễn Thị Trinh Lương, người luôn tận tụy với công việc giảng dạy tiếng Nga tại ngôi trường này chia sẻ, phòng đọc "Thế giới Nga" ra đời bởi Quỹ Thế giới Nga và là địa chỉ hiếm hoi tại Đà Nẵng cung cấp thông tin tương đối toàn diện về đất nước này. Ngoài tiếp nhận sách, báo, tạp chí từ quỹ, chị Lương cùng nhiều giảng viên khác trong khoa thỉnh thoảng vẫn sưu tầm và bổ sung thêm nguồn sách cho phòng đọc. "Chúng tôi muốn nơi đây trở thành không gian giao lưu văn hóa sinh động, nơi mỗi sinh viên có thể hiểu, yêu và xem tiếng Nga như ngôn ngữ thứ hai", chị nói.

Chỉ tay vào tấm phướn đỏ treo ở góc phòng với dòng chữ trắng nổi bật, chị Lương giải thích đó là câu nói nổi tiếng của nữ thi sĩ Anna Akhmatova: "Tiếng Nga ơi chúng tôi sẽ luôn giữ gìn bạn. Tiếng nói vĩ đại. Chúng tôi nguyện sẽ làm cho bạn được tự do và trong sáng để truyền lại cho con cháu mai sau. Mãi mãi cứu cho tiếng Nga không bị tù đày, gò ép". Bất kỳ thời gian nào trong ngày, người yêu ngôn ngữ, văn hóa Nga cũng có thể đến tìm hiểu thông tin về kinh tế, văn hóa, giáo dục, nghệ thuật và khoa học công nghệ. Những sự kiện văn hóa, lễ hội, những buổi chiếu phim, thảo luận văn học giúp mọi người đắm chìm trong những câu chuyện từ đất nước bạch dương. Theo chị Lương, không gian văn hóa nhỏ này đã trở thành cầu nối cho những trái tim yêu nước Nga, để mỗi người, dù đã hoặc chưa một lần đặt chân đến xứ sở ấy, vẫn có thể cảm nhận được hơi thở và nét đẹp của một nền văn hóa đặc sắc.

3. Màu sắc rực rỡ, hình ảnh tươi vui của búp bê Matryoshka đã thu hút anh Huỳnh Công Tuấn (phường Hòa Minh, quận Liên Chiểu) ngay từ những ngày đầu đặt chân đến nước

Mùa thu vàng

MAI ĐỨC HOÀNG LINH

Dù đã trở về Việt Nam, nhưng những kỷ niệm về mùa thu vàng nước Nga vẫn luôn hiện hữu trong tôi. Mỗi khi nhìn thấy những bức ảnh về mùa thu ở Nga, tôi lại mong mỗi một ngày có thể quay trở lại, để có thể sống trọn vẹn trong bầu không khí lãng mạn và đầy cảm xúc ấy. Được bước đi trên những con đường trải đầy lá vàng, được cảm nhận cái lạnh se se của gió thu và được ngắm nhìn cảnh vật Nga dưới ánh nắng dịu nhẹ của mùa thu - đó là giấc mơ mà tôi luôn ấp ủ.

Mùa thu nước Nga không chỉ đơn thuần là vẻ đẹp thiên nhiên làm say lòng người mà còn là thời khắc kết nối tâm hồn với đất trời, văn hóa và con người nơi đây. Nước Nga nổi tiếng với mùa thu vàng rực rỡ, người ta gọi đó là "mùa thu vàng" bởi sắc vàng ươm của những tán cây bạch dương, phong và sồi trong suốt giai đoạn chuyển mùa. Những tán cây này, vốn là biểu tượng của thiên nhiên Nga, đồng loạt chuyển sang màu vàng óng ánh vào khoảng tháng Chín và tháng Mười, tạo nên bức tranh thiên nhiên tuyệt đẹp. Khung cảnh ấy như một bức họa lớn mà thiên nhiên đã vẽ nên bằng những sắc vàng rực rỡ, đồ thắm và cam ấm áp.

"Mùa thu vàng" không chỉ đẹp trong mắt những người yêu thiên nhiên mà còn là nguồn cảm hứng vô tận cho các nhà văn, nhà thơ và họa sĩ Nga. Trong đó, bức tranh "Mùa thu vàng", được vẽ năm 1895 - một trong những tác phẩm kinh điển của họa sĩ nổi tiếng Isaac Levitan đã trở thành biểu tượng không chỉ của mùa thu Nga mà còn của nghệ thuật Nga. Tác phẩm đã khắc họa thành công vẻ đẹp lung linh của cảnh quan mùa thu, thông qua đó còn thể hiện cảm xúc sâu lắng, tĩnh lặng bên trong của người thưởng lãm.

Một người nữa không thể không nhắc đến khi nói về tình yêu dành cho mùa thu là nhà thơ vĩ đại Alexander Sergeevich Pushkin. Trong nhiều tác phẩm của mình, ông ca ngợi và nhắc đi nhắc lại rằng mùa thu là một mùa mà ông yêu thích nhất. Ông cũng giải thích tình yêu của mình một cách đơn giản: "Đây là một trạng thái hạnh phúc của tâm hồn khi những giấc mơ được khắc họa rõ ràng trước mắt bạn và bạn tìm thấy được những ngôn từ sống động, bất ngờ, những vần thơ dễ dàng tuôn chảy dưới ngòi bút và những vần điệu tự nhiên hòa nhịp với dòng suy nghĩ mạch lạc".

Những ngày đầu tiên đặt chân đến Moscow, tôi đã ngay lập tức bị cuốn hút

Mùa thu nước Nga không chỉ đơn thuần là vẻ đẹp thiên nhiên làm say lòng người mà còn là thời khắc kết nối tâm hồn với đất trời, văn hóa và con người nơi đây.

Ảnh: M.D.H.L

bởi vẻ đẹp kỳ diệu của thành phố vào mùa thu. Thành phố hiện lên như một bức tranh thiên nhiên huyền ảo đầy sống động, khi lá vàng phủ kín những con phố, công viên, dòng sông Moskva, tạo nên một cảnh quan hùng vĩ và lãng mạn. Một trong những điều tôi yêu thích nhất, đó là những ngày tháng mà mỗi khi bước ra đường, tôi lại như lạc vào thế giới đầy sắc màu, không khí trong lành và cái lạnh nhẹ nhàng len lỏi qua từng lớp áo. Mùa thu không chỉ là một khoảng thời gian đẹp mà còn là thời điểm

của sự nghỉ ngơi, thư giãn và kết nối với thiên nhiên. Những hôm không lên giảng đường, tôi tranh thủ cùng bạn bè đi dạo, tản bộ trong các công viên lớn như Gorky, Kolomenskoye hay Tsaritsyno, nhìn ngắm những hàng cây bạch dương trải dài với sắc vàng rực rỡ, cảm nhận sự thanh bình và chụp lại những khoảnh khắc tuyệt đẹp ấy để lưu giữ mãi trong ký ức.

Mùa thu ở xứ sở bạch dương còn là sự kết hợp hoàn hảo giữa màu sắc và cảm xúc. Mỗi ngày trôi qua đều để lại một dấu ấn

Nga. Anh kể, lần đầu tiên nhìn thấy búp bê Matryoshka, anh không thể rời mắt vì chúng quá đặc biệt. Từng lớp búp bê nhỏ xinh với họa tiết không lặp lại được lồng vào nhau như thể chúng đang mang theo câu chuyện riêng. Cũng có những Matryoshka cao 45cm chứa 30 búp bê cỡ nhỏ bên trong. Vì ấn tượng, anh đã mua một bộ làm kỷ niệm và bắt đầu tìm hiểu ý nghĩa đằng sau mỗi hình vẽ trên búp bê. “Điều thú vị là ở mỗi bộ Matryoshka, từ đơn giản đến phức tạp, đều như một tác phẩm nghệ thuật, một câu chuyện về con người, vùng đất và cả tâm hồn Nga”, anh Tuấn vui vẻ nói.

Niềm đam mê của anh Tuấn không dừng lại ở bộ sưu tập Matryoshka mà thôi thúc anh mang chút “hơi thở” nước Nga về Đà Nẵng. Thời gian qua, cửa hàng bán Matryoshka của anh nằm trong một con hẻm nhỏ trên đường Tôn Đức Thắng trở thành sợi dây kết nối những người từng có duyên nợ với nước Nga xa xôi. Mỗi khi có khách ghé thăm, anh Tuấn đều nhiệt tình giới thiệu nguồn gốc, ý nghĩa từng bộ búp bê. Không gian cửa hàng được bài trí giản dị, ấm cúng. Những vật kỷ niệm anh mang về từ nước Nga đều mang ra trưng bày. Chỉ tay vào một Matryoshka 7 lớp, cao 22cm có những nét vẽ về mùa đông, anh Tuấn nói đây là sản phẩm của nữ nghệ nhân Natalia Kuznhesova. Ở xứ sở bạch dương, bà nổi tiếng với khả năng vẽ và phối màu tinh tế, từ đôi mắt đến trang phục quần áo, mũ, họa tiết hoa và phong cảnh những ngôi nhà gỗ, nhà thờ chìm trong tuyết trắng và gam màu trắng, vàng đặc trưng. Trong khi đó, những chú ngỗng trắng quen thuộc ở vùng nông thôn nước Nga được nữ nghệ sĩ Natalia Kuznhesova khéo léo đưa vào bộ Matryoshka 5 lớp. Theo anh Tuấn, hầu hết sản phẩm Matryoshka đều được các nghệ nhân Nga chế tác trên nền gỗ lapa và sử dụng màu nước cao cấp để giữ sản phẩm bền, đẹp, chắc chắn.

Không ít lần, những bạn trẻ hay những người từng có thời gian học tập, sinh sống tại Nga tìm đến cửa hàng chỉ để nghe anh Tuấn kể về Matryoshka, hay để ôn lại những ký ức về nước Nga xa xôi - nơi để lại trong lòng họ bao kỷ niệm đáng nhớ. Và cuộc trò chuyện ấy thường kéo dài, từ câu chuyện về búp bê Matryoshka đến những bản nhạc Nga, những mùa tuyết trắng, những cánh đồng trải dài và cả những đêm khuya bên ánh lửa, cùng bạn bè bàn xú chia sẻ chén trà nóng hay cốc rượu vodka. Mỗi người mang một câu chuyện, một hồi ức về nước Nga. Nhưng hơn hết, đó là sự trân trọng dành cho vùng đất đã in sâu vào ký ức, nơi họ đã sống, đã yêu và đã khắc ghi bao kỷ niệm quý báu đời mình.

T.Y

đặc biệt, khiến lòng người không thể không rung động trước vẻ đẹp ấy. Vào những buổi chiều tà, khi mặt trời dần lặn phía sau Đồi chim sẻ, không gian trở nên dịu dàng và yên bình hơn bao giờ hết. Đó là những khoảnh khắc tôi thường ngồi lặng lẽ, cảm nhận cái lạnh se se của gió thu và nghe tiếng lá xào xạc dưới chân, lòng thanh thản đến lạ kỳ.

Mùa thu ở nước Nga mang trong mình sự khác biệt hoàn toàn với Việt Nam, mùa thu ở Việt Nam không có sự chuyển mình rõ rệt của cảnh sắc thiên nhiên. Ở Nga, mỗi ngày trong mùa thu là một gam màu mới. Lá cây chuyển từ xanh sang vàng, từ vàng sang đỏ, rồi cuối cùng rụng xuống, phủ kín những con đường. Đó là một cuộc chuyển hóa tuyệt vời của thiên nhiên, nơi thời gian dường như lặng yên để con người kịp ghi nhớ từng khoảnh khắc. Nếu như mùa thu Việt Nam mang đến sự ấm cúng và dịu dàng với tiết trời không quá khắc nghiệt, thì ở Nga, mùa thu là sự trang nghiêm, cảm giác thanh tịnh, sâu lắng đến từ sự lãng mạn và phóng khoáng của thiên nhiên. Có lẽ bởi vì mùa đông ở Nga đến ngay sau đó, nên mùa thu như một khoảng thời gian ngắn ngủi nhưng đẹp đến mê hồn, là thời khắc mà người ta phải tận hưởng từng chút một trước khi cái lạnh khắc nghiệt của mùa đông ủa về.

Mùa thu vàng nước Nga là một phần không thể thiếu trong cuộc sống và ký ức của những ai đã từng được sống và học tập tại đây. Đó là mùa của sự tĩnh lặng, của sự kết nối giữa con người và thiên nhiên, của những cảm xúc sâu lắng và khó quên. Với tôi, mùa thu nước Nga mãi là một kỷ niệm đẹp, một giấc mơ mà tôi luôn hy vọng sẽ có cơ hội quay trở lại để được đắm chìm trong vẻ đẹp đó một lần nữa.

M.Đ.H.L

Ấm nồng quan hệ hữu nghị Việt Nam - Liên bang Nga

ĐOÀN HẠO LƯƠNG

Với bề dày lịch sử 74 năm thiết lập quan hệ ngoại giao (30-1-1950 - 30-1-2024) và 12 năm quan hệ đối tác chiến lược toàn diện (7-2012 - 7-2024), quan hệ hữu nghị và hợp tác Việt Nam - Liên bang Nga luôn duy trì sự ổn định và phát triển trên nền tảng quan hệ hữu nghị truyền thống.

Tăng cường tình đoàn kết, hữu nghị

Vào những ngày cuối thu, khi cái rét đầu đông tràn về càng gợi thêm nhiều kỷ niệm khó quên với những người Việt từng học tập, sinh sống tại Liên bang Nga. Điều này càng làm cho họ thêm hào hứng với kế hoạch tham gia chương trình giao lưu hữu nghị Việt Nam - Liên bang Nga diễn ra ngày 6-12 tại Đà Nẵng do Hội Hữu nghị Việt Nam - Liên bang Nga thành phố tổ chức. Bà Phan Thị Thủy, Chủ tịch Hội Hữu nghị Việt Nam - Liên bang Nga thành phố cho biết, giao lưu hữu nghị Việt Nam - Liên bang Nga được tổ chức hằng năm nhằm tăng cường tình đoàn kết giữa hai nước. Trong đó có sự tham gia của Tổng lãnh sự quán Liên bang Nga, các bạn Nga đang công tác tại thành phố Đà Nẵng cùng các hội viên Hội Hữu nghị Việt Nam - Liên bang Nga. “Việt Nam luôn xác định quan hệ với Liên bang Nga có tầm quan trọng chiến lược, coi Liên bang Nga là đối tác quan trọng hàng đầu trong chính sách đối ngoại của Việt Nam. Liên bang Nga coi Việt Nam là đối tác tin cậy và là một trong những ưu tiên hàng đầu trong chính sách đối ngoại của Nga tại khu vực châu Á - Thái Bình Dương. Tại Đà Nẵng, mối quan hệ hữu nghị và hợp tác Việt Nam - Liên bang Nga luôn nồng ấm”, bà Phan Thị Thủy nhấn mạnh.

Thời gian qua, Hội Hữu nghị Việt Nam - Liên bang Nga thành phố thường xuyên phối hợp Tổng Lãnh sự quán Liên bang Nga tại Đà Nẵng, Khoa tiếng Nga thuộc Trường Đại học Ngoại ngữ (Đại học Đà Nẵng) tổ chức các hoạt động giao lưu văn hóa ý nghĩa. Đến nay, Đà Nẵng có quan hệ hợp tác với một số địa phương Nga như Yaroslav, Nizhegorod và Briansk. Trên địa bàn thành phố có 4 dự án có vốn đầu tư nước ngoài của Liên bang Nga với tổng số vốn đầu tư khoảng 6,076 triệu USD. Một số doanh nghiệp Đà Nẵng có quan hệ xuất nhập khẩu với Liên bang Nga như: Công ty CP Dược Danapha, Công ty TNHH Matrix Việt Nam, Công ty CP Cao su Đà Nẵng, Công ty CP SOVITCOM, Công ty CP Dược - Thiết bị y tế Đà Nẵng. Hiện nay, các hoạt động xúc tiến, quảng bá du lịch dần tích cực trở lại, nhiều khách Nga đến Đà Nẵng lưu trú theo hướng du lịch nghỉ dưỡng, thương mại và hội nghị. Các hoạt động hợp tác phát triển

PGS.TS. Trần Hữu Phúc (bìa trái) - Hiệu trưởng Trường Đại học Ngoại ngữ ký kết hợp tác với Đại học Tổng hợp Hữu nghị các Dân tộc Nga (RUDN) tại Diễn đàn Hiệu trưởng đại học Việt Nam - Liên bang Nga.

Ảnh: Trường Đại học Ngoại ngữ

giữa Đà Nẵng với các doanh nghiệp và địa phương Liên bang Nga vẫn còn rất nhiều dư địa cần được khai thác.

Giao lưu văn hóa, hợp tác giáo dục - đào tạo

Chi hội hữu nghị Việt Nam - Liên bang Nga tại Khoa tiếng Nga (Trường Đại học Ngoại ngữ) thường xuyên tổ chức giao lưu văn hóa, ngôn ngữ và hợp tác giáo dục - đào tạo với Liên bang Nga. Đặc biệt, trường đã làm việc với đại diện các trường đại học ở Liên bang Nga, qua đó ký kết nhiều văn bản thỏa thuận hợp tác với các trường đại học như: Đại học Tổng hợp Liên bang Viễn Đông, Đại học Tổng hợp quốc gia Tula, Đại học Sư phạm quốc gia Nga mang tên A.I.Herzen, Đại học Tổng hợp hữu nghị các dân tộc Nga mang tên P. Lumumba. Từ năm 2019 đến năm 2024, Khoa tiếng Nga đã tiếp nhận 6 chuyên gia đến từ các trường đại học của Liên bang Nga và hiện có gần 40 sinh viên Khoa tiếng Nga của Trường Đại học Ngoại ngữ đang sinh sống, học tập tại các trường đại học ở Matxcova.

TS. Nguyễn Văn Hiện, Trưởng khoa tiếng Nga, Trường Đại học Ngoại ngữ cho biết, hiện nhà trường có đội ngũ tình nguyện viên gồm các giảng viên và chuyên gia các trường đại học của Liên bang Nga ký kết giảng dạy sinh viên, qua đó truyền đạt văn hóa, phong tục, tập quán của nước Nga. Cùng với đó, những người Nga đang sống tại Đà Nẵng có tâm huyết muốn phát triển tiếng Nga và văn hóa Nga làm tình nguyện viên cho Khoa tiếng Nga. Đặc biệt, hằng năm, Khoa tiếng Nga cử sinh viên tham gia kỳ thi Olympic tiếng Nga và đạt nhiều kết quả cao, nhận các suất học bổng du học tại các trường đại học ở Liên bang Nga.

Ngoài ra, sinh viên Khoa tiếng Nga thường xuyên tham gia các cuộc thi, khóa học do Trung tâm Khoa học và Văn hóa Nga tại Hà Nội, Phân viện Puskin, các trường đại học của Liên bang Nga, Tổng lãnh sự quán

Liên bang Nga tại Đà Nẵng tổ chức như: tham gia buổi nói chuyện về cuộc chiến tranh giữ nước vĩ đại của nhân dân Liên Xô (1941-1945); các buổi học chuyên đề nhân kỷ niệm ngày Hàng không và vũ trụ; tham gia dự thi cuộc thi dịch văn học “Những dòng chữ tuyệt vời đã trở thành cách ngôn”; tham dự hội trại quốc tế hè năm 2024 tại Đại học Tổng hợp hữu nghị các dân tộc Nga mang tên P.Lumumba... Bên cạnh đó, giảng viên Khoa tiếng Nga thường xuyên tham gia các hội nghị, hội thảo, khóa học trong và ngoài nước để nâng cao trình độ chuyên môn cũng như giao lưu, chia sẻ kinh nghiệm giảng dạy, hoạt động nghiên cứu khoa học với các đồng nghiệp từ các trường đại học trong và ngoài nước.

Thời gian qua, nhằm tăng cường sự gắn kết giữa các đối tác phối hợp trong công tác đối ngoại nhân dân, ngày 26-11-2023, tại Công viên APEC, hội phối hợp tổ chức “Giao lưu văn hóa Việt Nam - Liên bang Nga” để giới thiệu văn hóa Nga đến với nhân dân thành phố Đà Nẵng và văn hóa Việt Nam đến với bạn bè Nga. Đặc biệt, nhân dịp kỷ niệm 70 năm ngày thiết lập quan hệ ngoại giao nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam - Liên bang Nga (30-1-1950 - 30-1-2020), hội đã phối hợp tổ chức hội thảo “70 năm một chặng đường quan hệ hữu nghị và hợp tác Việt Nam - Liên bang Nga” kết hợp triển lãm ảnh vào ngày 3-7-2020 với sự tham gia của gần 200 đại biểu trong và ngoài nước. Thành công của hội thảo góp phần làm sâu sắc thêm quan hệ hữu nghị truyền thống và hợp tác chiến lược toàn diện giữa hai nước. Trong thời gian tới, hội sẽ tiếp tục tăng cường vai trò, trách nhiệm của mình trong công tác đối ngoại nhân dân với Liên bang Nga, góp phần cùng các hội thành viên trực thuộc Liên hiệp các tổ chức hữu nghị thành phố xây dựng nền đối ngoại nhân dân ngày càng vững mạnh.

Đ.H.L

Tình yêu với nước Nga

KHÁNH HÒA

Thế giới có nhiều thay đổi, song tình yêu, niềm tin vào đất nước và con người Nga của các thế hệ những người đã từng cũng như đang học tập tại nước Nga vẫn vẹn tròn. Những ký ức vẹn nguyên màu tươi mới như ngày hôm qua và sẽ còn sống mãi trong trái tim của những ai từng gắn bó với nước Nga xinh đẹp.

Gặp gỡ trực tiếp với những người từng có thời gian sinh sống, học tập ở nước Nga mới thấy tình yêu với nước Nga trong họ bình dị, gần gũi và thân thương nhưng đậm sâu đến lạ. Luôn có nỗi nhớ nước Nga da diết trong lòng chị Vũ Như Ngọc, một người đồng nghiệp của tôi từng công tác tại Trung tâm Truyền hình Việt Nam khu vực miền Trung - Tây Nguyên, nay là kênh VTV8. Là sinh viên khoa Tiếng Nga, Trường Đại học Ngoại ngữ Đà Nẵng (Đại học Đà Nẵng), niên khóa 1988-1992, chị có thời gian học tập ở Oryol, một thành phố nằm bên bờ sông Oka, cách thủ đô Moskva khoảng 360km về phía tây nam. Với

Chị Như Ngọc vẫn gìn giữ niềm đam mê sưu tầm đĩa than.

Ảnh: NVCC

chị, kỷ niệm năm tháng học tập ở Nga là hàng bạch dương soi bóng, là búp bê Matryoshka, là những đĩa than cũ mà chị gọi yêu "gia tài ký ức".

"Cho đến bây giờ tôi vẫn yêu, vẫn biết ơn nước Nga và tiếng Nga đã cho mình những trải nghiệm, kiến thức quý giá. Và theo thời gian, tôi nhận ra tình yêu này trong tôi không hẳn là cứ sống trong hoài niệm, ôn lại chuyện xưa, nghe những bản nhạc cũ... mà còn có sự tiếp cận mới mẻ, mang hơi thở của đời sống hiện đại, nhưng tất nhiên vẫn trên nền tảng của giá trị cũ. Giá trị cũ đó, với tôi, là nền văn hóa nghệ thuật vĩ đại của nước Nga", chị Như Ngọc không giấu sự xúc động và niềm tin yêu khi nói đến nước Nga. Mạch chuyện tiếp tục với khung cảnh những ngày mùa đông ở nước Nga tuyết rơi

trắng xóa, cô sinh viên 19 tuổi Như Ngọc lụi hụi trùm mũ áo dày sớm ra chợ trời hoặc xếp hàng ở cửa hàng hạ giá để lùng sục tìm mua những chiếc đĩa than - phần lớn là những chiếc đĩa nhạc Nga, của hãng đĩa Nga Melodia nổi tiếng thời bấy giờ. Hiếm hoi thì có đĩa nhạc Âu, Mỹ. Hôm nào "săn" được hàng độc, giá mềm, sướng còn hơn trúng số! Khi về nước, nhiều người bỏ hẳn hoặc lãng quên thú nghe đĩa than vì quá công phu, riêng chị Như Ngọc vẫn nâng niu số đĩa đã có trong thời gian ở Nga. Tuy không nhiều, nhưng đó là một phần ký ức tuổi trẻ mà chị nhất quyết gìn giữ.

"Chỉ cần hạ cái kim cho đĩa than quay tròn, giai điệu cũ vang lên là cả một trời kỷ niệm ùa về. Thời nay không quá khó để lướt chợ online tìm mua

đĩa than cũ, vì thế tủ đĩa than hiện tại cứ dần đầy lên. Đôi khi thấy trên trang mạng rao bán chiếc đĩa than đúng thời tôi ở Nga, đã từng thấy nó nhưng chưa mua được, giờ đây sau mấy chục năm mới về tay mình sở hữu, cảm bìa đĩa than chút sồn ở góc, lòng nao nao khôn tả", chị Như Ngọc xúc động bày tỏ.

Ngoài sở thích nghe đĩa than duy trì từ thời ở Nga đến bây giờ, chị cũng rất yêu thích điện ảnh Nga - Xô Viết. Thời ấy, những lứa sinh viên, thực tập sinh như chị may mắn được thưởng thức, được nghe giáo viên người Nga phân tích những bộ phim kinh điển như "Bài ca người lính", "Nơi đây bình minh yên tĩnh"... để biết cảm thụ về đẹp trong "tính cách Nga" như một giá trị vĩnh cửu. Những bộ phim ấy lâu lâu xem lại vẫn không chán. Thậm chí ở mỗi giai đoạn, mỗi độ tuổi trong cuộc đời, chúng ta càng xem càng thấy thấm thía hơn. Thật may mắn khi giờ đây mạng xã hội giúp ta kết nối các nhóm cùng sở thích nhanh hơn bao giờ hết, vì thế chị dễ dàng được xem lại những bộ phim Nga kinh điển của xưởng Mosfilm, phim Nga thời hậu Xô Viết và cả phim Nga thời nay. "Mỗi dòng phim cho người xem những cảm nhận, vốn hiểu biết và sự so sánh thú vị, và quan trọng hơn cả ở chỗ chúng tôi nhận ra chúng tôi thật hạnh phúc vì có chung một tình yêu chung thủy trong sáu phần tâm hồn: yêu văn hóa nghệ thuật Nga".

Đối với đạo diễn, nhà làm phim Trà Xuân Phương, Chủ tịch Hiệp hội Điện ảnh Thành phố Đà Nẵng, đến bây giờ nhiều lúc anh vẫn tự hỏi tại sao một đất nước xa lạ với những con người không cùng dòng máu, màu da lại để lại trong anh nhiều kỷ niệm sâu sắc đến

vậy? Trong ký ức của đạo diễn, nhà làm phim Trà Xuân Phương, cùng bạn bè đã có những kỷ niệm gắn bó, cùng đi qua những tháng ngày thương mến trong thời gian học tập tại đất nước này để đến hôm nay vẫn xem nhau như một gia đình.

Tháng 7-2018, đạo diễn, nhà làm phim Trà Xuân Phương và những người bạn có chuyến trở về thăm lại mái trường xưa. "Đó là cảm giác chạm đến hạnh phúc khi lại được bước chân trên những con đường xưa. Những con đường ngập tràn gió biển, nhỏ nhắn và đầy hoa. Những ngôi nhà cổ kính dưới bóng cây xanh... Hay đơn giản chỉ là cái mỏ neo nơi bến cảng, khi chúng tôi nhớ về vẫn cất lên giai điệu "Chiều hải cảng" của những năm xưa: "Thành phố xinh xắn mến yêu ơi, ngày mai tôi sẽ cách xa người, làn gió cứ vút cao, biển khơi đón chúng ta, trên bờ khăn thấm vẫy chào xa", đạo diễn Trà Xuân Phương bồi ngùi kể lại.

Có một sự khác biệt có thể cảm nhận được trong tinh thần, trong lễ sống thường nhật của những ai đã từng gắn bó với nước Nga xinh đẹp. Dường như tình yêu nước Nga đã trở thành lễ sống, được nuôi dưỡng để tạo nên một dòng chảy rất riêng đối với những ai đã từng có thời gian sinh sống, học tập tại nước Nga. Nước Nga vì vậy, không chỉ là cái nôi đào tạo cho thế hệ những lưu học sinh như đạo diễn, nhà làm phim Trà Xuân Phương hay nhiều những thế hệ trí thức người Việt mà còn hun đúc nên tinh thần chủ nghĩa anh hùng cách mạng đầy cao cả.

K.H

"Đông Dương" của nhà thơ Nga Nikolai Gumilev

NGÂN XUYỀN

Đọc ba bài thơ viết về "Đông Dương" của Nikolai Gumilev (1886-1921) hơn một thế kỷ trước có thể nhận thấy đầu tiên là cái nhìn của một người châu Âu trước cảnh và người xứ lạ của hai đất nước vùng Đông Dương. Rồi sau đó ta bắt giác như được trở lại một thời cuộc sống thanh bình hồn nhiên khi con người được sống hòa mình giữa thiên nhiên, vạn vật.

Năm 1918 một tạp chí thơ và phê bình ở thành phố Petrograd (Nga) đã xuất bản một tập thơ mang tên "Lầu sừ: Thơ Trung Hoa". Đây là tập thơ thứ bảy của nhà thơ Nikolai Gumilev, nó được in sau khi ông từ nước ngoài trở về nước Nga. Ông là nhà thơ Nga Thế Kỷ Bạc, người sáng lập trào lưu Acmeism, nhà văn, nhà viết kịch, dịch giả và nhà phê bình văn học, nhà lý hành, nhà châu Phi học. Nikolai Gumilev là chồng của nhà thơ nổi tiếng Anna Akhmatova (1889-1966), bố của nhà sử học Lev Gumilev.

Nhà thơ Nikolai Gumilev là người có sự quan tâm sâu sắc đến Phương Đông, song sự thực ông chưa hề đặt chân đến Việt Nam!

Ảnh: Tư liệu

Tập thơ "Lầu sừ" gồm hai phần. Phần một nhan đề "Trung Hoa" có 12 bài thơ của các nhà thơ cổ điển Trung Hoa do Nikolai Gumilev dịch từ tiếng Pháp theo bản dịch từ tiếng Hán của nữ nhà thơ Pháp Judith Gautier (1845-1917). Ở phần này có thơ của Lý Bạch, Đỗ Phủ, Trương Kế, Nguyễn Tịch, Mạnh Hạo Nhiên, Trương Nhược Hư. Tên tập thơ "Lầu sừ" là theo tên một bài thơ của Lý Bạch trong tập.

Phần hai nhan đề "Đông Dương" gồm 5 bài thơ, trong đó có 2 bài ca dao Việt Nam và 3 bài thơ sáng tác. Có lẽ Nikolai Gumilev đã lấy hai bài ca dao từ cuốn sách của Judith Gautier.

Bài ca dao thứ nhất: "Tham chi đồng bạc con cò/ Bỏ cha bỏ mẹ đi phò Lang

Sà". Bài này ông đặt đầu đề "Những cô gái" và dịch khá sát là: "Những cô gái thích đồng bạc/ Có vẽ hình con chim/ Họ rời bỏ cha mẹ/ Để đi theo những người Pháp".

Bài ca dao thứ hai: "Cái cò trắng bạch như voi/ Có vẽ lấy lẽ chú tôi thì về/ Chú tôi chẳng đánh, chẳng chê/ Thím tôi mọc ruột, lõi mẹ, ăn gan". Bài này ông đặt đầu đề "Đông dao" và dịch ra như sau: "Cái miêng con cóc sao đỏ thế/ Có phải con cóc này ăn trâu không?/ Hãy để cái cô muốn thành vợ yêu/ Của cha tôi nhanh nhanh đến!".

Cha tôi sẽ đón cô ấy ân cần/ Nấu cơm cho cô ăn và không đánh đập/ Chỉ mẹ tôi là sẽ moi mắt/ Và lời mọi thứ trong bụng ra

Ba bài thơ sáng tác của Nikolai Gumilev là 1. "An Nam", kèm chú thích An Nam là "tên gọi Việt Nam thời thuộc địa Pháp"; 2. "Nước Lào" và 3. "Khor Mú" kèm chú thích Khor Mú là "tên gọi một tộc người ở Lào và Việt Nam".

Nikolai Gumilev chưa trực tiếp sang Đông Dương nhưng có lẽ qua tập thơ dịch của Judith Gautier cũng như những sách vở khác đã đọc được mà ông hình dung về cảnh sắc êm đềm, con người thuần hậu, cuộc sống bình an của người dân nơi đây. Đoạn kết bài thơ "An Nam" cho thấy nhà thơ Nga đã thấm được cái triết lý sống giản dị, sâu sắc của người dân nước ta, cũng là một truyền thống Á Đông bao đời nay.

An Nam

Vàng trắng treo trên cao
Giữa vòm trời bát ngát
Gió bờ tre xào xạc
Thoảng mùi hương man mác
Một gia đình ấm êm.

Người lớn ngồi uống trà
Đọc thơ vườn cây mát
Bầy trẻ chơi trong nhà
Tiếng vọng ra bay khắp
Trẻ sơ sinh oa oa.

Ai sống thế một đời
Là người biết hoan lạc
Cần gì danh, tiền bạc
Nếu tin rằng cháu con
Sống vượt ông cha trước.

Lào

Cô gái ơi, hai má cô mịn thế
Võng ngực cô nhấp nhò đôi nhỏ.

Yêu tôi nhé cô gái Lào ơi
Để từ nay ta mãi chẳng rời.

Cô ngồi trên chiếc thuyền độc mộc
Tôi sẽ tìm đường cho thuyền cô lướt.

Cô cười voi đi khắp núi rừng
Tôi sẽ làm người quân tượng
thủy chung.

Nếu cô là mặt trăng sáng soi
Tôi sẽ thành mây cùng cô đùa chơi.

Nếu cô thành một cây dây leo
Tôi sẽ thành chim hay khỉ leo trèo.

Nếu cô đứng ở trên đỉnh núi
Trước vực thăm hút sâu với vơi

Thì dù cho chân có bị xiềng
Đỉnh núi kia tôi vẫn treo lên.

Nhưng tôi tài giỏi cũng hoài công
Số phận bắt tôi phải đau lòng.

Cô không yêu tôi, tôi chết thôi
Như con trâu không có cỏ tươi,

Không có một nụ hôn duy nhất
Vào cặp má hồng tươi ngày gặp.

Khor Mú

Các cô đầu rồi, những cô gái đỏ da
Các cô ở đâu, sao không lời đáp lại
Các cô ở đâu, sao để tôi trở lại
Giọng nói yếu loang đi trong núi
Có đủ vọng thành tiếng dội ngàn xa?

Hay các cô đã bị hổ vồ
Hay người tình đang ôm các cô...
Trả lời tôi đi các cô gái đẹp
Tôi yêu các cô tôi đi tìm gặp
Lang thang rừng sâu.

Từ trên núi cao tôi nhìn xuống dưới
Thấy các cô trần truồng bên suối
Và tôi chạy tới mà quên nghĩ rằng
Tất cả các cô là con mặt trăng
Còn tôi là con của loài quạ đen.

N.X

Giới thiệu và dịch từ nguyên bản tiếng Nga.

Chuyện xưa xứ Quảng

Thăng trầm trò múa thiên cầu

THÁI MỸ

Trong phòng trưng bày nghệ thuật diễn xướng của Bảo tàng Văn hóa dân gian Hội An có hình tượng về múa thiên cầu. Đây là loại hình múa linh vật huyền thoại, đậm sắc màu tín ngưỡng tâm linh đã để lại dấu ấn rất đặc trưng trải qua nhiều thế hệ của một bộ phận cư dân Hội An và du khách muôn phương.

Theo truyền thuyết thì ngày trước ở Hội An có một vị võ sư, mọi người thường gọi ông là thầy Xú, đã nghĩ ra hình dáng con thiên cầu, có nghĩa chó trời nên ông đã thành lập ngay đội múa thiên cầu theo sự điều hành của riêng ông để trình làng vào dịp tháng Tám trăng tròn và Tết Nguyên đán. Hồi ấy, múa thiên cầu không nặng màu mè về hình thức nhưng lại chứa đựng sâu sắc niềm tin về sức mạnh huyền bí của linh vật đối với cuộc sống con người. Chính vì vậy nên hình hài con thiên cầu cũng chỉ được làm từ tre nứa đơn giản, thô sơ và nhịp điệu, lối múa cũng bắt nguồn từ các thể võ cổ truyền. Rồi trải qua một thời gian, người dân phố Hội không còn thấy bóng dáng con thiên cầu ấy đâu nữa. Có người nói vì đó là chó của... nhà trời nên Ngọc Hoàng đã gọi nó về chầu trước cửa Thiên Vương rồi.

Theo tài liệu thuyết minh của Bảo tàng Văn hóa dân gian Hội An, múa thiên cầu mới nhìn trông có vẻ na ná như múa lân nhưng ai có những cặp mắt tinh tường sẽ phát hiện rất rõ từ điệu múa, bước đi đến nhịp trống, không trùng lặp. Mùa Tết Trung thu năm 1940, vùng đất Hội An xuất hiện trở lại đội múa thiên cầu rộn ràng cùng tiếng trống dưới ánh trăng rằm vàng ươm. Không ai còn nhớ những tháng năm tiếp theo có bao nhiêu lần được xem múa thiên cầu, song một số bò lão ở Hội An chỉ biết rằng vào những thập niên 20, 30 của thế kỷ XX có các đội múa thiên cầu Đại Hòa Lạc của ông Trịnh Cẩm Quân làm nghề dạy võ; tại làng Sơn Phong có đội múa Tiểu Hòa Lạc do các ông Hà Sứ, Năm Khê và Bốn Châu thành lập.

Sau Cách mạng tháng Tám, Hội An xuất hiện thêm nhiều đội múa thiên cầu như đội của ông Xuân Hồ ở làng Xuân Mỹ; đội ông Năm Nghĩa, làng Cẩm Phô; đội các ông Hứa Tự Long, Hứa Tự Trần ở làng Triều Châu; đội của Nghiệp đoàn khuân vác Hội An...

Trải qua từng giai đoạn thời gian, hình dáng con thiên cầu luôn được cải tiến, bàn tay các nghệ nhân đã chế tác cái đầu từ chỗ nhỏ bé, mặt "hiền khô" thành to hơn, mặt "dữ" hơn; đầu có sừng cong về phía trước, mắt to, lông

Qua từng giai đoạn, đầu thiên cầu luôn được cải tiến. TRONG ẢNH: Hình tượng múa thiên cầu được trưng bày tại Bảo tàng Văn hóa dân gian Hội An. Ảnh: T.M

mày cứng như rễ tre, giữa trán có gương tròn tà, mũi lớn, nhiều chân...

Hầu hết các đội múa thiên cầu ra đời do các võ sư thành lập và trực tiếp dàn dựng các bài múa nghiêm ngặt nên có sự khác biệt với múa lân rất nhiều. Các bước chân của những người múa thiên cầu phải đi chuyển đúng nhịp theo các thế tấn của võ cổ truyền (thế tấn là điểm tựa cho sự thăng bằng trong tấn công và phòng thủ). Có nhiều bài múa thiên cầu như múa đón trẻ, trừ tà, thiên cầu ăn quả, lá cây... và bất cứ điệu múa nào, người đội đầu thiên cầu phải thể hiện hài hòa từ cái liếc mắt, vênh tai, lắc đầu, chạy, nhảy theo đúng với nhịp trống.

Cũng như múa lân, múa thiên cầu được nhiều người mời về nhà múa "xả xui, tẩy uế". Mỗi khi vào tới nhà ai, việc đầu tiên là thiên cầu thè lưỡi liếm hai trụ cổng ngõ, bởi dân gian cho rằng ma quỷ thường bu bám ở đây nên "ăn" trước. Khi vào bên trong nhà, thiên cầu cúi đầu lạy bàn thờ tổ tiên của gia chủ, sau đó mới trình diễn các bài múa theo chương trình. Lần lượt những điệu múa từ chậm chạp đến nhanh nhẩu, rộn rã được các võ sư phô bày thuần thục, sau đó thiên cầu đứng chống lên vai từng người trong đội múa để tăng dần độ cao lên lấy "lì xì" của gia chủ treo lơ lửng giữa gian nhà. Theo quan niệm của nhiều người, nhà nào được thiên cầu kéo vào nhảy múa, xua tan bầu không khí trầm lắng, u ám là sự chúc phúc tốt đẹp và sẽ gặp được nhiều may mắn trong năm tới.

Múa thiên cầu là trò chơi dân gian, gói ghém sự khát khao, mong mỏi của người phố Hội về một cuộc sống

luôn được yên bình, xua đuổi tà ma, yêu quái làm hại con người, cầu mong mưa thuận, gió hòa, mùa màng tốt tươi, tôm cá đầy khoang. Cứ sau mỗi lần múa vào độ Tết Trung thu hoặc Tết Nguyên đán, các đội múa thường làm nghi thức trảm thiên cầu rồi đốt thành tro, đến mùa lễ tết năm sau lại làm đầu thiên cầu mới.

Dần dà, các buổi múa thiên cầu thưa hơn, ít hơn trên các đường phố Hội An cũng như tại các tư gia buôn bán giàu có rồi mất hẳn sau năm 1975, làm cho nhiều người ngẩn ngơ tiếc nuối, nhất là giới trẻ. Mãi đến năm 2000, múa thiên cầu mới được phục dựng trở lại để phục vụ các lễ hội và khách du lịch. Bây giờ ở Hội An, một số gia đình có ba đời chế tác đầu, múa thiên cầu. Hiện nay múa thiên cầu được các võ sư truyền dạy tại ba võ đường Kỳ Sơn, Hoàng Lộc và Liên Hoa Huyền Linh và cũng duy nhất ở ba cơ sở này mới thành lập được các đội múa thiên cầu có quy mô cũng như điệu múa đi vào bài bản, nhuần nhuyễn hơn.

Riêng lễ trảm thiên cầu sau khi "hoàn thành nhiệm vụ" giờ cũng được người ta bãi bỏ bởi đây là sự lãng phí, tiêu tốn tiền bạc, công sức phải làm lại đầu thiên cầu mới cho các mùa múa năm tiếp theo. Đa số các đầu thiên cầu cũng như quần áo, đồ đạc phục vụ của đội múa được lưu cất vào trong đình làng, kho nhà sinh hoạt cộng đồng để tu sửa tái sử dụng. Tuy nhiên việc phát triển các đội múa thiên cầu vẫn còn nhiều hạn chế bởi do tính chất đặc thù khắt khe của từng điệu múa, nhịp trống rất khác biệt so với múa lân.

T.M

Cửa sổ Tri thức

Chợ nổi nổi tiếng nhất Nam Bộ

* Tôi từng lang thang qua các sông ngòi và kênh rạch vùng Đồng bằng sông Cửu Long nhưng cuối cùng vẫn không trả lời được câu hỏi của người bạn: Ở Nam Bộ có những chợ nổi nào nổi tiếng? Mong quý báo giải thích giúp. (Nguyễn Quang Tường, Hội An, Quảng Nam).

- Vùng Nam Bộ nói chung, Tây Nam Bộ nói riêng có một hình thức họp chợ rất độc đáo gọi là chợ nổi vì chợ họp ngay trên sông. Phần lớn nông sản hàng hóa ở chợ nổi được bán sỉ cho những thương nhân rồi từ đó được chuyển tới các nhà máy chế biến thực phẩm, hoa trái hay chở ra tận Hà Nội và các địa phương miền Bắc. Chợ nổi là nét sinh hoạt độc đáo của người dân vùng Đồng bằng sông Cửu Long.

Theo tourdulichmienviet.vn (Chuyên trang Du lịch miền Tây), miền Tây có 7 chợ nổi nổi tiếng: chợ nổi Cái Bè (huyện Cái Bè của tỉnh Tiền Giang), chợ nổi Cái Răng (thành phố Cần Thơ), chợ nổi Phụng Hiệp (tỉnh Hậu Giang), chợ nổi Ngã Năm (tỉnh Sóc Trăng), chợ nổi Long Xuyên (tỉnh An Giang), chợ nổi Trà Ôn (tỉnh Vĩnh Long), chợ nổi Cà Mau (thành phố Cà Mau).

Trong 7 chợ nổi nói trên, chợ nổi Cái Răng được xem là chợ nổi sôi động, nhộn nhịp và lớn nhất ở đồng bằng sông Cửu Long, bởi nó tọa lạc ở thành phố Cần Thơ - nơi thu hút du khách bậc nhất trong các tỉnh du lịch miền Tây.

Hơn 100 năm ra đời trên sông nước, chợ nổi Cái Răng là nơi mua bán, trao đổi hàng hóa khi giao thông đường bộ ở khu vực này chưa được phát triển. Là một trong 3 chợ nổi và là biểu tượng văn hóa du lịch đặc trưng của thành phố Cần Thơ, chợ nổi Cái Răng được Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia vào đầu tháng 7-2016.

Nằm dọc theo sông Cần Thơ từ cầu Cái Răng kéo dài khoảng 2km tới vàm Ba Láng, chợ nổi Cái Răng là đầu mối giao thương, buôn bán giữa các tỉnh, thành phố vùng Đồng bằng sông Cửu Long. Chợ Cái Răng cách trung tâm thành phố Cần Thơ 6km, họp khá sớm, từ lúc mờ sáng đến khoảng 8-9 giờ. Muốn tham quan chợ nên đi sớm bằng thuyền từ bến Ninh Kiều, sau khoảng 30 phút sẽ được tận mắt thấy cảnh mua bán diễn ra trên sông nước.

Chợ nổi Cái Răng là chợ nổi nhộn nhịp và lớn nhất ở Đồng bằng sông Cửu Long. Ảnh: T.L

Từ sáng sớm, gần 400 ghe thuyền của khách thương hồ các nơi cập bến, neo đậu. Người ta mua bán, trao đổi hàng hóa giữa các vùng miền, tạo nên một bức tranh sinh động, huyền ảo, đầy sức sống đặc trưng của một chợ nổi trên sông của xứ "Gạo trắng nước trong".

Nét độc đáo của chợ nổi Cái Răng là chuyên buôn bán các loại trái cây, đặc sản của vùng Đồng bằng sông Cửu Long. Tuy giá cả không rẻ so với các chợ khác, nhưng điều hấp dẫn du khách là cây trái tươi ngon cùng với nét đặc trưng của vùng sông nước. Từ xa những chiếc thuyền đậu san sát nhau trưng bày những sản vật tươi ngon nhất của các địa phương Nam Bộ như: quýt Lai Vung, bưởi Năm roi, chôm chôm, sầu riêng, mít, ổi... "Cửa hàng" trên các ghe thuyền thường không có bảng hiệu, muốn rao bán gì thì người ta treo cái đó trên cây sào, gọi là "cây bẹo". Đây là kiểu quảng cáo, rao hàng độc đáo chỉ thấy ở chợ nổi miền Tây.

Do nhu cầu của đời sống thời hiện đại, chợ nổi mở thêm một số dịch vụ khác trên các xuồng nhỏ để dễ lên lời phục vụ khách như: phở, hủ tiếu, cà phê, nhậu lai rai... Góp mặt cùng với đó, hoạt động đờn ca tài tử làm giàu thêm nét văn hóa đặc sắc vùng Đồng bằng sông nước Cửu Long...

Đọc ngang trên sông nước trong làn gió mát trong lành, giữa tiếng động cơ các loại hòa quyện với tiếng sóng vỗ mạn thuyền, tiếng mời chào khách đơn đả... một nét văn hóa đầy hồn sông nước khiến cho cả du khách nước ngoài cũng "phải lòng"...

ĐNCT

thơ

NGUYỄN ĐÔNG NHẬT

Sinh năm 1950 tại Giao Thủy, Đại Lộc, Quảng Nam. Thơ in từ năm 1969. Từ năm 1975 đến nay, đã in khoảng 1.400 bài thơ và 1.000 bài viết; xuất bản 14 tập sách, tổ chức và biên soạn chung nhiều đầu sách. Một trong nhiều nhận định về thơ ông: "Thơ Nguyễn Đông Nhật không chỉ mạnh ở tiết tấu, nhịp điệu... mà còn mạnh ở sự tìm tòi theo cách của ông...". *Đà Nẵng cuối tuần* giới thiệu chùm thơ ngắn của Nguyễn Đông Nhật (từ năm 1968-2024), gồm nhiều chủ đề.

Cửa chiều

*năm tháng hiện dần trên những sợi tóc anh
đôi mắt em nhìn nơi nào xa.*

*ngọn đèn trên hoàng hôn thắm bóng
thời gian vẽ một đường cong không mờ.*
1986

Chữ

*cây sáo nhỏ
thu hết gió trời.*

*con người con người ơi
làm sao vì vu giọng trúc?*
1997

Tâm hồn

*Đêm cuối tháng.
Không trăng.*

*Khoảng cách giữa chúng ta
địu êm tòa sáng...*
8-2006

Tĩnh mặc

*đàn cò qua sông, trắng
nghiêng bạc nửa chiều, vàng
nhẹ thành trời cổ tích
trắng ngân dài, bóng xanh.*

Tan về đâu

*trên biển
chúng ta nằm
lặng im nhận lấy
cơn cào sóng bình an.*

Điều đáng mừng

*Nơi cuối đường, nhìn lại
Bàn tay chưa vấy bẩn*
2024

À ơi tiếng mẹ ru hời

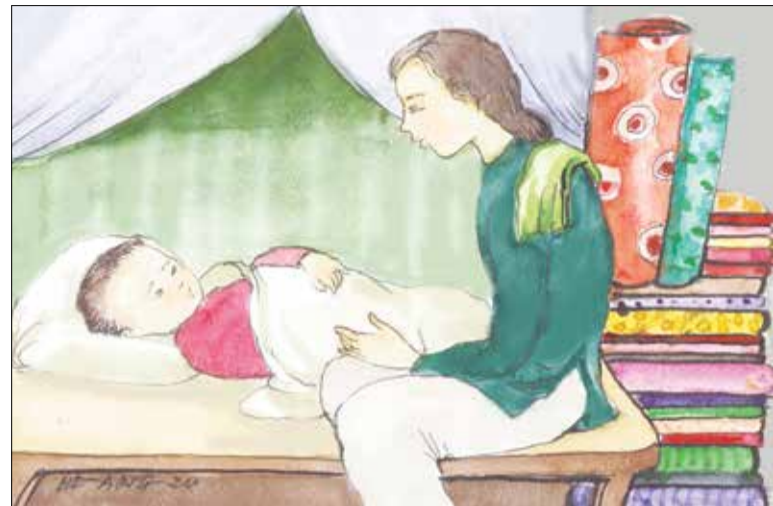
THÙY LINH

Trong cơn sốt mơ màng, tôi nghe loáng thoáng điệu con cò nửa như ngâm nửa như hát. Mẹ ngồi bên giường, vươn tay chạm nhẹ gò má tôi hỏi hời, miệng khe khẽ lời ru: "Con cò mà đi ăn đêm/ Đâu phải cành mềm, lộn cổ xuống ao..."

Từ khi hiểu chuyện, tôi gần như chưa bao giờ nghe mẹ hát ru. Ba mất khi tôi mới lên sáu, ít lâu sau mẹ đi lấy chồng. Tôi được ông bà nuôi nấng tới năm mười bốn mới về ở với mẹ, mười lăm thì tôi đi du học nước ngoài. Có lẽ trong những năm tháng còn ẵm ngửa nằm nôi, mẹ từng hát ru tôi bằng những câu ca ông bà truyền lại nhưng trang ký ức ấy đã xa xăm lắm rồi. Tôi vẫn thấy mình là đứa trẻ không được may mắn lớn lên trong những lời ru.

Mẹ tôi không quá mê mê sự nghiệp nhưng cũng chẳng hẳn là tuýp phụ nữ của gia đình. Nhà ngoại tôi có nghề bán vải mẹ truyền con nối. Nghe bà nội kể, khi tôi mới chập chững biết đi, mẹ đã gửi con cho ông bà chăm bẵm để theo bà ngoại quần quanh với sạp vải mưu sinh. Mẹ quày quả ra khỏi nhà từ sớm khi tôi còn chưa kịp dậy để mẹ về nhà khi chiều đã buông nắng và mệt lả sau ngày dài lam lũ, và vội miến cơm, gọi vội mái đầu rồi ôm tôi ngủ sâu khi tôi còn chưa kịp nũng nịu đòi mẹ hát cho một khúc à ơi. Giọng mẹ không mượt, hơi thở không dày, thế mà chẳng hiểu sao, tôi cứ luôn khao khát một lời ru từ mẹ.

Tôi từng nghe bà kể, ngày xưa, mỗi khi ông vắng nhà, bà thường phải địu con trên lưng hoặc bế bồng trong lòng, vừa thu vén nhà cửa vừa ru ngủ bằng

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

những câu hát dịu êm. Tôi từng thấy cô út tôi, hàng đêm, vẫn thao thức ghé vào bên giường đứa em họ mới sinh, vuốt dịu cơn gắt ngủ của em bằng bài đồng dao giản dị nhưng đọng đầy yêu thương. Tôi cũng từng thui thui ngồi xỏm dưới giàn tigôn ông dựng trong vườn, vênh tai lên nghe tiếng ngân nga từ hàng xóm phía bên kia bờ tường. Ở đó, mỗi buổi trưa nắng ngọt, dưới hiên nhà râm mát, luôn có giọng nữ mềm như gió đùa đùa con thơ vào giấc ngủ ngon. À ơi, ơi à.

Tiếng mẹ ru hời dường như đã trở thành biểu tượng cho một điều gì thiêng liêng lắm. Chẳng người mẹ nào mà không biết hát ru, và chẳng đứa bé nào có mẹ lại không ghi nhớ vào lòng ký ức về những câu ru của mẹ. Ngày bé, tôi từng nghĩ và tin như thế. Để rồi ngày lớn, khi nhận ra ấu thơ mình trống rỗng tiếng mẹ ru, tôi đâm ra giận hờn, oán trách. Khi ba còn tại, mẹ bận rộn hàng họ, chợ búa. Khi ba ra đi, mẹ cũng chóng vánh sang đồ lần hai, để tôi lại với ông bà trong căn nhà chật chội quá nhiều

kỷ niệm. Mẹ đã không ở đó cho tôi bờ vai nương tựa lúc tôi buồn, không ôm tôi chở che khi tôi đau và cũng chẳng dịu dàng hát ru những đêm tôi thao thức vì cô đơn, vì nhớ mẹ.

Mẹ chỉ...

Mẹ chỉ quần quật sớm tối đến bột bặt mặt mày, khàn đặc giọng nói chào bán từng mảnh hàng, chất chiu từng đồng bạc để tôi có những bữa ăn ngon, áo quần ấm, sách vở thơm và đồ chơi mới. Mẹ chỉ tha thiết gửi gắm bà nội, cô út, gia sư... tất cả những người thay mẹ chăm sóc tôi, về những tốt xấu, tính tật, âm ương mà tôi có, nhờ mọi người báo ban và điu dắt tôi nên người. Mẹ chỉ thì thầm rất khẽ nhưng chân thành muôn lời mong cầu tốt đẹp với tổ tiên, thần Phật cho tôi được bình an hỉ nhạc, suôn sẻ may mắn.

Mẹ chỉ từng, rất hiếm hoi, vỗ về tôi với bài ru con cò trúc trắc khi tôi ốm nặng, sốt đến mơ hồ. Mẹ ôm tôi vào lòng, bế bồng tôi như đứa trẻ lên ba, nhẹ nhàng đung đưa và hát - "Con cò mà đi ăn đêm/ Đâu phải cành mềm,

**Cuộc sống
qua ảnh**

Bức tranh
làng quê An Cố
yên bình

Làng An Cố thuộc thôn An Cố, xã Thụy An, huyện Thái Thụy, tỉnh Thái Bình. Trải qua thăng trầm của thời gian, An Cố vẫn mang trong mình một nét đẹp hoài cổ, thanh bình, đậm chất làng quê vùng đồng bằng Bắc Bộ. Một số hình ảnh của tác giả Tô Mạnh (Thái Bình) trên *Đà Nẵng cuối tuần* số này chắc hẳn sẽ gợi cho bạn một thoáng hồn quê Việt.

Làng An Cố mang vẻ đẹp đậm chất làng quê Đồng bằng sông Hồng, rất yên bình và cổ kính.

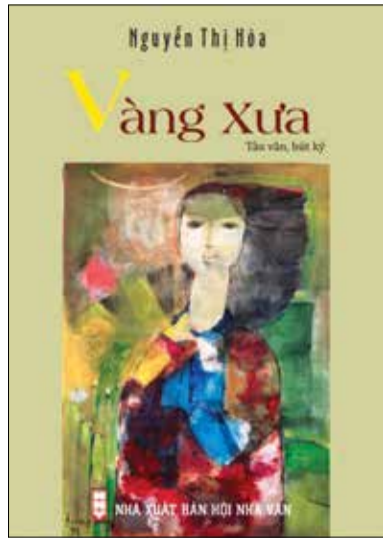
 ĐỌC sách

HỒ SĨ BÌNH

Không sao kể hết những tác giả đã viết về miền đất Huế thơ mộng nhưng với *Vàng Xưa* (NXB Hội Nhà văn, 10-2024), bạn đọc sẽ thấy sâu đậm một không gian Huế khác, ở một góc nhìn khác, quen mà lạ. Giọng văn nhẹ nhàng khơi gợi hòa lẫn, pha trộn biến chuyển bút pháp linh hoạt đã để lại những trang văn cùng cảm xúc thẩm mỹ. *Vàng Xưa* tập trung vào 2 chủ đề chính: Trường học và Hoa cỏ ven đường, một không gian văn hóa thẩm đậm "mùi của Huế" "sắc nắng màu trời và tâm hồn của Huế".

Con đường đi học với những ngôi trường danh tiếng của đất kinh xưa: Trường trung học Kiểu Mẫu, Trường Đại học Sư phạm Huế, Đại học Văn khoa, Trường trung học Quốc học, Trường Nữ sinh Đồng Khánh, Đại học Luật khoa... dưới hai hàng cây xanh long não và cây muối... Con đường Lê Lợi quá nhiều trường học, nhưng tác giả Nguyễn Thị Hòa chỉ nói về 3 ngôi trường mà tác giả theo học. Đầu tiên là ngôi trường tiểu học ven đê Tây Thượng, sau đó là Trường nữ sinh

Huế của vàng xưa

Đồng Khánh và cuối cùng là Trường Đại học Sư phạm Huế sau 11 năm theo học. Mỗi ngôi trường đều để lại trong tâm hồn tác giả *Vàng Xưa* những ký ức, kỷ niệm ngọt ngào cùng những bài học theo từng cấp học, dạy cho học sinh từng bước trong hạnh phúc được làm người. Từ ngôi trường tiểu học với những bài học khai tâm đầu đời đã để lại những dấu ấn không phai: "Nhớ những năm bé thơ ham học với một nền giáo dục tốt đẹp, rèn luyện trẻ em về tri thức đạo đức một cách cơ bản, chắc chắn và nhân bản..." (*Ngày thơ đi học*).

Bằng niềm yêu thương và tự hào, tác giả nhớ về ngôi trường Đồng Khánh danh giá: "Trường Nữ Trung học Đồng Khánh - Huế như một tượng đài tuyệt mỹ luôn hướng đến những giá trị tốt đẹp trong cuộc sống có tính vĩnh hằng, luôn là kim chỉ nam để suy nghĩ, hành động. Trường Đồng Khánh đã đào tạo nhiều cô học trò rạng danh trong nhiều lĩnh vực, là một ngôi trường nữ sáng danh ở miền Trung một thời. Đồng Khánh đã góp công rất nhiều trong việc xây dựng một xã hội tốt đẹp, khi đào tạo ra những

phụ nữ Công Dung Ngôn Hạnh cho đời...". (*Áo trắng tóc thẻ và tri thức*).

Bằng giọng văn hóm hỉnh, súc tích, chân thực của lối viết hồi ký như biên niên về chặng đường theo học Đồng Khánh, như vương vấn một nỗi tiếc nhớ u hoài phảng phất trên trang viết đã làm lay động tâm hồn người đọc, đồng cảm cùng tình yêu với ngôi "trường xưa Phương đờ". Nhắc đến nữ sinh Đồng Khánh, không ai không nhớ đến hình ảnh ẩn tượng: "Vời hơn 3.000 tà áo trắng trên sân trường và hình ảnh giờ tan trường như Suối hoa tuôn đi các nẻo đường đã là nguồn cảm hứng sáng tạo cho văn chương nghệ thuật một thời...".

Được vào trường Đại học Sư phạm Huế, tác giả *Vàng Xưa* đã vượt qua một kỳ thi tuyển gắt gao nghiêm túc. Ước mơ thành hiện thực, niềm vui nối tiếp niềm vui. Trong 4 năm học, cô sinh viên Nguyễn Thị Hòa đã thụ hưởng từ ngôi trường giáo dục sư phạm danh giá, uy tín, với chương trình đào tạo khoa học vì mục tiêu Dân tộc, Nhân bản và Khai phóng. Bằng vào sự tự nghiên cứu, tự học tự rèn ấy, tác giả đã rút ra được những suy nghĩ, nhận định khá sâu sắc: "Về sau tôi thấy ra một điều, môn học nào mà không có điều thú vị riêng? Lúc đầu bao giờ cũng là thiện chí, cố gắng rồi sau mới có niềm vui và sự say mê". Để đi đến thành công trong học tập kể cả chọn nghề, nhận định ấy luôn có giá trị mọi lúc, mọi thời...

Những bài viết về chủ đề Con đường đi học Lê Lợi, tác giả luôn có những suy gẫm về giáo dục và đào tạo một thời "Nền nhớ xã hội ngày đó luôn có sự trọng thị đối với nghề giáo, đậm tinh thần Tôn sư trọng đạo. Yêu nghề, yêu trường học, yêu quý thầy cô là nét đặc trưng của các thế hệ học trò".

Vốn là cô giáo môn Sinh học trường trung học, dành cả đời để nghiên cứu

về hoa cỏ, tác giả *Vàng Xưa* mang đến cho người đọc sự thú vị đầy cảm hứng với chủ đề về Hoa. Hoa có một đời sống, một tâm hồn mà chỉ có tình yêu gắn gũi gắn bó mới nhận chân được vẻ đẹp sâu thẳm của nó. Tác giả viết về hoa bằng một tâm thức lãng mạn trong nỗi vui buồn chia sẻ giữa người và hoa. Cô viết về đủ những loài hoa dân dã, hoang dại trong những bờ ven đường, trong vườn cũ ngày thơ bé của Huế: hoa Cứt Quạ, Xuyên Chi, Vòng Vang, Mụt Lọ, Cát Đằng, Bìm Bìm, Lũng Dong, Dành Dành...

Với *Vàng Xưa*, tác giả thật sự cho chúng ta về một hình ảnh vàng xưa của Huế mệnh mang một nỗi u hoài, những hao khuyết đầy sóng khi trở về nơi chốn cũ. Giọng văn nhẹ nhàng khơi gợi hòa lẫn, pha trộn biến chuyển bút pháp linh hoạt của thể Kỳ (Tân văn, Hồi ký, Ghi chép...) đã để lại những trang văn cùng những cảm xúc thẩm mỹ. Viết về Huế, tác giả như lấy từ trong ruột rút ra, tự trong lòng mà phơi mở tràn ngập trên trang giấy những bồi hồi xa xót trong ký ức in đậm đầy nhớ thương của một người xa Huế gắn hết đời người, nhưng cõi lòng đã để lại Huế.

Những câu chuyện trong *Vàng Xưa* được viết với nỗi nhớ quay quắt, trong giấc mơ về sáng của một người con xa Huế về một thời đi học hồn nhiên, tràn ngập niềm vui và mộng ước. Bằng một góc nhìn tâm cảm riêng mình, tác giả đã vẽ nên hình ảnh đầy thơ mộng của không gian tâm hồn Huế chan chứa tình yêu thương. *Vàng Xưa* cũng thấm đẫm một "tâm thức lưu đầy" ngay cả khi trở lại con đường xưa áo lụa, bông muối rì rào, tác giả thảng thốt chợt nhận ra nỗi cô đơn tiếc nuối vì tất cả chỉ còn trong ký ức xa vắng của đời người. Vì thế, những người con của Huế, những người yêu Huế sẽ tìm thấy ở *Vàng Xưa* để sẻ chia những nỗi niềm của một tình yêu trân trọng ngọt ngào về miền đất kinh xưa.

H.S.B

Những ngôi nhà cổ đặc trưng của vùng quê Thái Thụy này rất đời giản dị, gắn kết bao thế hệ trong mỗi gia đình.

Đến làng cổ An Cổ, hình ảnh đầu tiên ẩn tượng với du khách là những ngôi nhà cổ hàng trăm năm tuổi, nằm yên ả giữa làng quê thanh bình.

Nhịp sống bình yên của người dân nơi đây.

Người dân đang thu hoạch lá thuốc Lào.

Lá thuốc Lào được phơi quanh bên những ngôi nhà cổ kính.

Một buổi chiều tà ở làng quê đồng bằng Bắc Bộ.

Hãy gửi cho chúng tôi những tác phẩm mà các bạn yêu thích. Địa chỉ: maichimai2611@gmail.com

Truyện ngắn

Tấm lòng mùa xuân

NGUYỄN THỊ BÍCH NHÀN

1. Hôm nay đã nửa tháng Chạp. Sắp Tết rồi mà cái khuôn bánh thuẫn, bánh kẹp như mọi năm tới giờ này đã lòi ra chà rữa phơi khô chuẩn bị lên sòng chứ có đâu còn cất kỹ. Tôi nóng ruột quá, bèn nói dèm (gợi ý):

- Mẹ, chị Bé nói ngày mai nhà chị làm bánh kẹp lá dứa á. Nhà mình mẹ tính gì chưa?

- Bà ngoại mới gửi cho chục trứng vịt rồi kia, chắc để mua thêm chục nữa làm ít đĩa bánh thuẫn.

Trời ơi, lại bánh thuẫn! Thì tôi cũng công nhận cái giờ phút được chứng kiến những chiếc bánh vun tròn, xòe bốn tai hoa trong lửa là hấp dẫn thiệt. Nhưng tôi khẳng định bánh kẹp giòn rụm, thơm lừng mùi lá dứa mới là món bánh Tết "ấm ảnh" nhất.

Tôi lăm lăm trong bụng, có khó gì đâu món bánh kẹp lá dứa. Trứng gà, bột khoai hạ nhà làm, ít đường cát, lá dứa nữa sẽ có ngay những mẻ bánh giòn thơm... đến rụng tim. Mẹ bảo năm nay không có trứng gà, tại đợt mưa vừa rồi con gà mái mập mím bị rụ tuốt. Tôi năn nỉ, ráng mua, có chục trứng gà thôi mà mẹ. Không để. Tết năm nay thiếu trứng, bạn hàng dận hết, mình lâu lâu tới người ta không bán. Trời ơi! Tôi buồn rừ.

Ngày hôm sau, lại rón rén thăm dò:

- Vậy chỉ cần có trứng gà thì mẹ sẽ làm bánh kẹp lá dứa đúng không?

Mẹ chưa kịp trả lời thì chị Ba trêu:

- Bộ mày để được trứng gà hả?

Thấy kiểu giỡn móc họng chưa? Chị em gì kỳ vậy hông biết. Nói thiệt, lúc đó tôi cả gan ước có bà phù thủy, tôi sẽ tình nguyện cho bà thí nghiệm biến hóa, tôi sẽ làm con gà mái trong hai mươi ngày để tặng mẹ một rổ trứng hồng hào, cho chị Ba biết tay. Còn có một cách dễ thương hơn, tôi ước được ông Bụt hiện lên hỏi "Làm sao con khóc?". Nhưng đời không như... mơ. Phù thủy chẳng có mà Bụt cũng không. Phải tự tìm cách thôi.

2. Đi chăn bò cuối năm với một đứa trẻ phàm ăn quả là một thử thách không hề nhỏ. Thì bởi mấy ngày rày, đầu trên xóm dưới đầu đầu cũng có mùi Tết. Nghe rồi, không nhắm vào đâu được, đích thị nhà bác Sáu đang làm bánh kẹp lá dứa.

Mới tưởng tượng những chiếc bánh hình tam giác, trên mặt có khứa những ô nhỏ hình thoi, nằm ngay ngắn trên chiếc mâm chờ sậy là tôi đã thèm nhỏ dãi. Những lúc thế này, tôi chỉ đại nòn nóng rượt bò đi nhanh hồng tới thỏ chơi mấy trò bản bị, nhảy dây cũ rích nữa. Tôi muốn được dềnh dàng cùng mấy con bò lúc qua xóm, để được hít khảm khê mùi bánh kẹp.

Ồi ối, chết rồi, lũ bò ngốc nghếch đang đứng bên hàng rào nhà bà Ba Lạ. Ngày thường, lúc nào đi ngang nhà bà tôi cũng rượt bò đi nhanh. Xóm này, đứa nhỏ nào (kể cả người lớn) cũng sợ bà thì lý gì tôi không biết sợ. Cũng không có lý do chính đáng, chỉ nghe mấy đứa bép xép, chuyện có vẻ hoang đường nhưng đứa nào cũng tin sái cổ rồi chính thức sợ. Thấy mấy con bò đứng vật lá chỗ hàng rào nhà bà, tôi ba chân bốn cẳng chạy.

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

Nhà bà Ba Lạ lúi sủu bên trong, từ đường cái phải đi vô một đoạn dài, qua khu vườn rộng thênh thênh mới tới nhà - ngôi nhà lợp ngói vì, chỉ một gian. Bà sống một mình.

Gần như ngày nào cũng lừa bò đi ngang nhưng ít khi tôi thấy bà. Không gặp nhưng nghe mấy đứa mô tả, tôi hình dung bà y như cụ phù thủy trong câu chuyện nào đó. Chúng nó kêu bà có cái bột to, chiếm hết nửa khuôn mặt. Một đôi lần tôi thấy bà đứng trong sân quét dọn, nhưng cũng chỉ thấy dáng thôi. Ôm nhom trong bộ đồ phất phơ, đầu bạc trắng và da cũng trắng (trừ cái bột). Nói chung, từ xa, thấy bộ dạng khác người lắm.

Nhớ có một lần, con bò cái đứng ngay cửa nhà bà vánh đuôi chực ị. Khi ấy tôi vẫn thùng thình giỡn ở phía sau, mấy đứa hét, tới rượt chứ bà Ba chửi tắt bết á. Kiểu đào mồ cuốc mồ chín đời chứ không ít hơn đâu. Nếu không kịp thì mày lấy mũ húng đi, thấy nhà cửa bà sạch trơn không? Tôi chạy như tốc độ của ánh sáng, tới quất mấy roi thiệt mạnh, con Mồn sảng hồn chạy. Chỉ có vậy mà sau lần đó, tôi buộc chỉ cổ tay nhớ, nhất định phải rượt bò mỗi khi ngang ngõ nhà bà Ba.

Nhưng hôm nay thì khác, cũng tại tức cái mùi thơm của chiếc bánh kẹp lá dứa mà tôi vẫn chần chừ khi thấy con nghé đang đứng trước cửa nhà bà. Mùi lá dứa, mùi nước cốt dừa, mùi trứng, mùi đường đang được luyện trong lửa, những chiếc bánh non mềm đang được đôi tay khéo léo úp ra sàn. Nóng hổi và thơm phức. Trong đầu tôi lúc ấy chỉ là những chiếc bánh kẹp, kết quả con nghé không chịu khó đứng ngoài rào ăn lá bậy bạ mà chui tọt vào trong ngõ, sức lá dầm bột được bà Ba trông thành hai hàng nhỏ dấn vào sân.

Chết rồi! Tôi co cẳng - kéo bà Ba phang què con nghé thì mẹ sẽ đánh đòn. Nhưng không kịp. Khi tôi chạy lại thì nghé đã vênh đuôi, thả rơi dưới đất những viên bi đại. Ngay lúc đó, tôi nhanh trí trở dềp, hất chúng ra đường, hất sát rào. Một đứa

có thâm niên chăn bò thì khó khăn gì việc xử lý phân của một con nghé. Đang làm, bỗng tôi nghe: "Theo bò đi. Cứ để đấy!!". Tôi có "dạ" nhưng vẫn nhẩn nại hất cho kỳ hết. Trong lúc làm, tôi bỗng thấy mé rào có một cái trứng gà hồng hào. Chao tôi, tôi lại ước mình có phép thuật để thu cái trứng kia vào túi áo. Ít rồi sẽ nhiều, từ hôm chị Ba thách "bộ mày để được trứng gà hả?" thì trong tôi chỉ có duy nhất một tâm niệm, ước gì mình có được chục trứng gà. Không quay lại nhưng tôi biết bà Ba đang đứng trong hè nhìn ra, không thể dùng "phép thuật" để thu cái trứng vào túi được. Rất quái, tôi bẻ nhánh lá bỏ chổng lên cái trứng gà dưới đất, rồi chạy theo bò - như không có chuyện gì. Suốt buổi chăn bò hôm ấy, tôi chơi chẳng ngon lành, chỉ ước mau hết buổi để về thăm cái trứng.

Tôi cố tình không lừa bò chung với mấy đứa. Tôi có mánh lẻ mà. Lúc đi ngang nhà bà Ba, tôi giả bộ hát nghêu ngao nhưng không quên đưa cặp mắt cú vọ nhìn vào đọt lá được tôi đánh dấu. Ổn rồi, vẫn có màu trắng trắng dưới tàu lá. Tôi đảo mắt nhanh, không thấy bà Ba đứng ngoài vườn hay trong sân, giả bộ lại rào bẻ roi rồi vụng về làm rớt, cúi xuống nhặt roi nhưng đích thị để lượm cái trứng.

Liên tục, năm ngày, tôi xiết được năm cái trứng từ hàng rào nhà bà Ba. Có năm cái trứng đặt trong chiếc tô đất bên dưới có lót miếng vải, tôi mơ màng nghĩ đến những chiếc bánh kẹp lá dứa thần tiên nằm trên cái đĩa sứ quý giá mà chỉ Tết mẹ mới lấy ra. Sung sướng, tôi nghĩ mình phải mang ơn con gà mái vô danh nào đó của bà Ba.

Ngày hôm sau, tôi lại ăn quen thùng thình, tưởng đi khoan thai, khuôn mặt rất chi quang minh chính đại nhưng dừng lăm, mắt tôi vẫn gian, nó đang lén tia vào cái hàng rào phép thuật. Ồ, không có cái trứng nào. Khu vườn toàn lá tre và những cây rau đã bị mổ què quặt, chắc đói quá hết đẻ được rồi. Tôi bi thiết, cảm giác như mình đang từ từ chìm xuống lòng đại dương khi âm mưu làm một mẻ

bánh kẹp lá dứa sắp bị phá sản.

Hôm đó tới thỏ, thấy thằng Tèo Bụng bắt thần lần, cào cào bỏ vào cái túi ni lông, tôi hỏi thì nó bảo về cho gà đá. Gà đá ăn thứ đó sẽ tung chiêu mạnh mẽ chắc gà mái ăn vào sẽ đẻ trứng bạo hơn hả? Chắc chắn rồi. Vậy là tôi không thả bò rồi nó đùa như mọi bận mà đi tìm mối, lúc về ngang rào nhà bà Ba, tôi mở cái túi, quăng mở mỗi mập béo vào cho mấy con gà mái với lời nhẩn, ráng ăn rồi đẻ trứng cho to nghen. Trời ơi, chúng mừng thiếu nước nhảy cẫng, miệng cúc cúc... gọi bầy.

Ngày hôm sau, lúc lừa bò đi ngang, tôi lại không quên nhìn vô rào tìm cái trứng bằng tất cả hy vọng. Nhưng dưới chân hàng rào vẫn chỉ có lá khô. Dễ dàng tuyệt vọng không phải tính cách tôi, vẫn còn bầy ngày nữa mới tới Tết, nếu căng quá thì bây, tám cái trứng chắc mẹ cũng "nể" con gái ghiền bánh kẹp mà làm cho một mẻ mong mông.

Nhưng không, một, hai, ba ngày... mãi đến hai bảy Tết vẫn không có cái trứng nào lấp ló dưới lá khô. Lỡ cỡ quá! Năm cái trứng đó, tôi biết làm gì? Đưa mẹ. Có hai giả thuyết. Hoặc mẹ tin tôi nhất, hoặc sẽ nghi ngờ. Và kết quả là tôi sẽ ăn mắng nặng nề tùy vào điều đang được mẹ hình dung trong đầu. Được rồi, ăn gian hem được thì bỏ. Tôi sẽ đem trả lại cho khổ chủ, phương án đó lành nhất.

Mở sáng tôi đã lên ra khỏi nhà, trên tay cầm cái bọc vải với năm cái trứng mà hôm rày tôi luôn lại nhìn âu yếm trước khi leo lên giường ngủ, tôi sẽ đem trả về chỗ của nó. Ao mộng về những chiếc bánh kẹp lá dứa đã tiêu tan, tôi không muốn mai mốt xuống âm phủ, sẽ bị lia vào chảo dầu chiên xù vì tội trộm cắp của người già.

Tôi rón rén núp ngay hàng rào, lòn túi trứng vô phía trong, từ từ nhón ra từng trứng. Hình như bà Ba không có thói quen mở cửa sớm. Xong. Tôi quay lưng, nhẹ nhõm như vừa cất đi một gánh nặng.

3. Tết tới nơi rồi, không khí rộn ràng hẳn. Một vài nhà đã Tết niên sớm, tôi đi chăn bò một mình, lòng không vui không buồn. Tính tôi là vậy, cái gì đã bắt khả thì chấp nhận.

Lúc về gần đến cửa, tôi hơi bất ngờ khi thấy bà Ba đi ngược chiều, nếu đoán không nhầm thì bà đi ra từ ngõ nhà tôi. Tôi cúi đầu chào khi giáp mặt. Đúng như lời đồn từ trước tới nay, không ai chào mà bà gật đầu hay mỉm cười.

Bữa cơm chiều ấy, mẹ nói ngày mai nhốt bò, ở nhà phụ mẹ làm bánh kẹp lá dứa. Gì vậy, tôi có nên tin vào điều mình vừa nghe không? Tôi đâu may mắn gặp ông Bụt, hay bà phù thủy nào, lại càng không có khả năng đẻ trứng. Thấy vẻ mặt nghi ngờ của tôi, mẹ kể chuyện lúc chiều bà Ba ra nhờ mẹ gói ít cây bánh tết, bà thơm thảo biểu cho chục trứng gà, bảo đợt này vườn có nhiều mối nên gà mẩn đẻ.

Lúc nghe xong, tôi có hơi hoảng vì bí mật to bự đã âm thầm bại lộ nhưng ngay sau đó vui mừng đến nỗi muốn gào to: "Mùa xuân ơi, bánh kẹp ơi, bà Ba ơi..."

N.T.B.N

Đường bay của bóng

ĐÌNH XẾ

Lực căng, tốc độ cao từ cú sút mà người tung chân như dồn hết tâm can vào động tác mang tính quyết định, bóng trượt khỏi cầu môn rồi hướng thẳng vào khán đài, nơi lớp lớp cổ động viên đứng dậy với điện thoại trên tay cố ghi lại khoảnh khắc nóng bỏng. Tội nghiệp cậu bé áo đen, mãi mê dán mắt vào màn hình trên tay, cậu chẳng thấy quả bóng lao về phía mình để mà tránh. Bóng xô cậu ngã chúi xuống ghế ngồi, chiếc điện thoại nảy tung lên không rơi xuống nền. Những người lớn lao đến ôm lấy cậu bé đỡ dành. Nỗi hoảng hốt phút chốc làm quên đi niềm tiếc nuối của cổ động viên nhà khi cơ hội mong manh còn nán lại với giải đấu vừa tan biến sau cú sút vọt khỏi xà ngang.

Cristiano Ronaldo chắc chắn ở trong những khoảnh khắc tồi tệ nhất của sự nghiệp. Chính đội trưởng của Al-Nassr là người thực hiện quả 11 mét quyết định ấy với sự trông đợi của khán giả nhà bàn thắng từ chấm phạt đền ở những giây cuối sẽ giúp chủ nhà gỡ hòa 1-1 trước đội khách Al-Taawoun để kéo trận đấu vào hai hiệp phụ ở vòng 1/8 cúp Nhà vua. Lần đầu tiên trong màu áo Al-Nassr, anh sút hỏng phạt đền, lại là cú sút dẫn đến cái kết đáng buồn lần thứ ba liên tiếp, đội nhà dừng bước ở giải đấu có chất lượng thứ hai của sân cỏ Ả rập Saudi, sau giải vô địch quốc gia. Thêm một lần khát vọng giúp đội nhà giành cho được một danh hiệu lớn không thành kể từ lúc chủ nhân của năm Quả bóng vàng tạm biệt sân cỏ châu Âu.

Đường đi của bóng quả khó lường, dù nó được nắn nót từ đôi chân của người hùng hiện đang giữ kỷ lục về số bàn thắng

Ronaldo đã có một ngày thi đấu đáng quên.

Ảnh: Getty

đạt được trong sự nghiệp. 19 lần đứng trước chấm phạt đền trước đó trong màu áo Al-Nassr, Ronaldo đều không hề thất bại. Chúng kiến giây phút này, có người không ưa tính kiêu ngạo sân cỏ vội trêu chọc: “Ronaldo là vậy đó! Nếu không phá kỷ lục thì ít nhất chàng ta cũng làm vỡ một thứ gì đó!”. Người đàn ông sắp vào tuổi 40 hẳn sẽ thấm thía chất nghiệt ngã của sân cỏ để nỗ lực nhiều hơn khi mà chính Ronaldo từng khẳng định mình sẽ chơi bóng đến lúc sức tàn lực tận để chạm tay vào các cột mốc hiếm hoi mà chỉ mình anh mới đủ khả năng vươn tới.

Ở một nơi cách đó rất xa, đường đi không lường được của quả bóng cũng tạo bất ngờ cho một đồng đội cũ từng khoác chung màu áo Manchester United, ngay tại Old Trafford: Ruud Van Nistelrooy. Trong trận đấu giữ quyền điều hành tạm thời M.U sau lúc huấn luyện viên Erik Ten Hag bị sa thải, Nistelrooy cùng học trò đã giành chiến thắng cách biệt 5-2 trước Leicester City ở vòng 4 Cúp Carabao. Đó là

một chiến thắng rực rỡ với hầu hết vị trí trên sân đều phô diễn trọn vẹn kỹ năng, ý chí, làm bất ngờ công chúng. Có đến 4 bàn thắng của đội chủ nhà được ghi ngay trong hiệp một, chuyện lần đầu diễn ra từ sau năm 2020. Bruno Fernandes, Casmiro, Alejandro Garnacho thi đấu như thể vừa trút được gánh nặng nào đó quanh mình, đến độ có nhà bình luận gọi họ vừa được tái sinh. Ngồi ở một góc khuất trên khán đài sau lúc bị bãi chức “đại sứ” của câu lạc bộ, cựu huấn luyện viên Alex Ferguson nở nụ cười hiền mẫn nguyện nhìn xuống các cầu thủ thế hệ cháu con mình.

Trận thắng vang dội của M.U dưới trướng Van Nistelrooy hẳn làm vang động sân cỏ Anh, có thể góp tay vào các biến động nội bộ kế tiếp ở Old Trafford. Khán giả đồng loạt đứng dậy vỗ tay hồi lâu khi Van Nistelrooy cùng cầu thủ rời sân sau trận đấu. Thanh âm hào hứng dường vang động lời nhắn gửi chân tình: Chẳng cần ai nữa, hãy để Nistelrooy cầm quân!

Đ.X

Cảm ơn và tạm biệt..

NAM ĐỊNH

Cuối cùng, sau bao nhiêu ồn ào trong và ngoài sân cỏ, sau những dùng dằng về mặt con người lẫn chiến thuật cũng như thành tích, Ten Hag cũng đã rời Old Trafford.

Trong suốt 2 năm rưỡi cầm lái con tàu mang tên M.U, Ten Hag thường xuyên đứng trên lằn ranh giữa sự phản đối và ủng hộ, đặc biệt từ mùa giải 2023-2024. Ở phía phản đối, nhiều ý kiến cho rằng chiến lược gia người Hà Lan chưa tạo nên một Quỷ đỏ hùng mạnh như mong đợi, lối chơi của đội vẫn rất chệch choạc dù đã đi qua 3 mùa bóng với rất nhiều sự đầu tư về mặt con người. Có nhiều thời điểm, những bình luận viên, giới chuyên môn khi phân tích chiến thuật của M.U sau một trận thua cũng không thể hiểu được nửa đồ thành Man đang chơi như thế nào.

Ở phía ủng hộ, các cổ động viên cảm thông với những vấn đề mà Ten Hag gặp phải, đó là: chấn thương hàng loạt của các trụ cột, những vấn đề hậu trường, sự trôi sụt phong độ của những ngôi sao như Bruno, Rashford, Casemiro... Riêng ở khía cạnh lực lượng, khách quan mà nói, trong hành trình dẫn dắt M.U, Ten Hag dường như chưa bao giờ có trọn vẹn những cầu thủ mà ông mong muốn khi thi đấu; những trận Quỷ đỏ giành kết quả tốt thường là thời điểm Ten Hag có đủ quân số để thi triển chiến thuật. Những cầu thủ được mua với kỳ vọng chia lửa với những ngôi sao cũ và tăng sức bật cho đội bóng như: Antony, Malacia, Mount, Zirkzee, Ugarte... thì có người thường xuyên làm bạn với bệnh viện, người lại chưa có phong độ tốt như mong đợi. Trên sân cỏ, có rất nhiều trận M.U tạo ra được cơ hội áp đảo đối phương nhưng lại không thể ghi bàn, đó rõ ràng là trách nhiệm từ những cầu thủ chứ không riêng ở HLV.

FA Cup 2023-2024 là danh hiệu cuối cùng mà Ten Hag giành được cùng M.U.

Ảnh: PA

Một lý do khác để nhiều người ủng hộ Ten Hag gắn bó lâu dài với M.U là thành tích. Dù chưa thể đua tranh những mục tiêu lớn như vô địch Premier League hay Champions League, ông cũng mang về phòng truyền thống chiếc cúp Carabao mùa 2022-2023 và FA Cup 2023-2024. Ở khía cạnh này, Ten Hag đã giúp M.U giải cơn khát danh hiệu từ năm 2017. Bên cạnh đó, việc ông tạo cơ hội cho những cầu thủ trẻ như: Garnacho, Amad, Hojlund... và đặc biệt là Mainoo bước ra ánh sáng cũng đáng được ghi nhận. Cũng thật tình cờ, trong ngày ông rời Old Trafford, Mainoo được xướng tên trong danh sách top ba cầu thủ trẻ xuất sắc nhất thế giới ở lứa U21 (Kopay Trophy), sau hai ngôi sao trẻ khác là Yamal của Barca và Guler của Real Madrid tại khuôn khổ lễ công bố Quả bóng vàng 2024 hôm 28-10.

Tuy nhiên, chừng đó vẫn là chưa đủ. Người hâm mộ và ban lãnh đạo M.U với bộ sậu mới từ INEOS Group hiểu rằng, một đội bóng sở hữu truyền thống hàng đầu nước Anh cần nhiều hơn thế. Do đó, việc sa thải Ten Hag có thể coi như sự giải thoát cho rất nhiều phía: Giải thoát người hâm mộ tạm thời khỏi những cảm xúc bi bách khi đội nhà thất bại, giải thoát cho INEOS khỏi những ồn ào truyền thông về chuyện đi-ở của chiến lược gia người Hà Lan suốt thời gian qua và cũng là giải thoát cho chính Ten Hag trên hành trình mắc kẹt tại “vũng lầy” Old Trafford. Sự kiên nhẫn mà tất cả dành cho ông đã chấm dứt sau thất bại trước Westham cuối tuần trước. Cuối cùng, tất cả đều là giọt nước tràn ly.

Chưa đầy 48 giờ sau khi Ten Hag bị sa thải, ban lãnh đạo M.U đã xúc tiến hợp đồng với chiến lược gia trẻ tuổi Ruben Amorim của Sporting CP. Trước đó, họ bỏ nhiệm Ruud van Nistelrooy vào vị trí tạm quyền. Cũng như Ten Hag của hơn 2 năm trước, Amorim đến nước Anh với rất nhiều kỳ vọng. Chưa thể khẳng định Amorim sẽ thành công hay thất bại với M.U, vì đó là chuyện của tương lai gần. Bây giờ, người hâm mộ chỉ có thể nói lời cảm ơn và tạm biệt Ten Hag và tiếp tục chờ đợi một chu kỳ mới ở Old Trafford.

N.Đ

Ảnh thể thao

Cột mốc mới của Garnacho

Ngôi sao chạy cánh Alejandro Garnacho chính thức đạt cột mốc quan trọng trong sự nghiệp với lần thứ 100 ra sân cho Manchester United. Con số này được cầu thủ người Argentina thiết lập trong trận gặp Westham cuối tuần trước. Trong hành trình đã qua, Garnacho có 20 bàn thắng và 13 kiến tạo cho đội chủ sân Old Trafford, riêng ở mùa này là 5 bàn thắng và 3 kiến tạo. Anh cũng là cầu thủ thứ 8 trong đội hình M.U hiện tại đạt mốc 100 trận, sau Marcus Rashford (415 trận), Luke Shaw (275 trận), Victor Lindelof (262 trận), Bruno Fernandes (245 trận), Jonny Evans (235 trận), Harry Maguire (215 trận) và Diogo Dalot (170 trận).

N.Đ (Theo Manchester United)

Garnacho nhận chiếc áo kỷ niệm trận đấu thứ 100 sau trận gặp Westham.

Ảnh: MUFC

Một văn bia lịch sử cần được trưng bày phù hợp hơn

VÕ VĂN THẮNG

Năm 1992, Bộ Văn hóa - Thông tin đã ban hành Quyết định số 3959-VH/QĐ xếp hạng Bia chùa Long Thủ là Di tích lịch sử cấp quốc gia, và chùa An Long là đơn vị được giao trực tiếp quản lý di tích này. Bài viết nhằm cung cấp cho bạn đọc một số thông tin về Bia chùa Long Thủ - một trong những bằng chứng sớm nhất khắc trên đá về sự có mặt của làng xã Đại Việt tại vùng Đà Nẵng - đã được Viện Viễn Đông Bác Cổ Pháp tại Hà Nội cử nhân viên vào làm bản dập văn bia; hiện còn lưu trữ tại Viện Hán Nôm Hà Nội.

Bia Long Thủ đặt ở cổng tam quan (H. Cosserat chụp năm 1920). Ảnh: Tư liệu

Sau thời kỳ Chăm-pa, vùng Đà Nẵng tiếp tục phát triển với sự hình thành các làng xã Đại Việt, chủ yếu gồm di dân từ các địa phương phía Bắc. Cột mốc thời gian bắt đầu các làng Đại Việt ở vùng Đà Nẵng thường được nói đến là các năm 1307, 1402 hoặc 1471. Tuy nhiên các cột mốc ấy chỉ dựa trên logic lịch sử hoặc căn cứ theo những câu mở đầu các cuốn gia phả các tộc họ, ghi theo ký ức truyền khẩu.

Bằng chứng sớm nhất khắc trên đá về sự có mặt của làng xã Đại Việt tại vùng Đà Nẵng là văn bia Phổ Đà Sơn Linh Trung Phật, khắc năm 1640 trên vách động Hoa Nghiêm, núi Ngũ Hành Sơn. Văn bia này có ghi tên của năm người ở làng Hải Châu, năm người ở làng Phước Hải và một người ở làng Giếng Bông (đều thuộc địa bàn Đà Nẵng ngày nay) cúng tiền trùng tu chùa ở núi Ngũ Hành. Năm 2022, văn bia này đã được Ủy ban UNESCO

ghi vào danh sách Di sản tư liệu thế giới, khu vực châu Á - Thái Bình Dương, cùng với các văn khắc khác trong hồ sơ Ma Nhai Ngũ Hành Sơn.

Chúng tôi xin đề cập một văn bia khác về làng xã Đại Việt ở khu vực Đà Nẵng tiếp sau văn bia Phổ Đà Sơn Linh Trung Phật. Đó là văn bia Lập Thạch Bi Thủ Long Tự, lập vào năm 1657 (Niên hiệu Thịnh Đức thứ 5). Tấm bia này đã được H. Cosserat viết bài giới thiệu trên Bulletin des Amis du Vieux Huế, số 3 năm 1920. Bài viết có nhan đề "La pagode Long Thu, a Tourane" (Chùa Long Thủ ở Đà Nẵng). Tác giả cho biết đã nhìn thấy một tấm bia gãy làm đôi và được dựng ghép lại trong một cổng tam quan cũ kỹ phía sau lưng Bảo tàng Chăm lúc bấy giờ. Ông đã nhờ một viên chức của Tòa Khâm sứ, là Bùi Văn Cung, dịch văn bia ra tiếng Pháp. Nội dung văn bia ghi lại việc các hương chức và dân làng Nại Hiền góp ruộng, tiền để đúc chuông dựng chùa, sau khi họ nhìn thấy một linh tượng hình đầu rồng xuất hiện ở địa điểm này. Tác giả bài viết chú ý đến chất liệu sa thạch và hình dạng lá đề của tấm bia và giả định rằng người dân đã sử dụng lại một hiện vật từ kiến trúc Chăm để làm nên. Những người già tại địa phương đã kể cho tác giả về khả năng ngôi chùa đã bị tàn phá thời chiến tranh và các hiện vật chuông, tượng đã thất lạc. Cảm khái trước tấm bia cổ, H. Cosserat viết những dòng kết thúc bài viết, có thể lược dịch như sau: "Tóm lại, tôi chỉ nêu lên chủ đề, để lại cho những người khác uyên bác hơn nghiên cứu sâu và cho chúng ta biết tất cả các chi tiết, nếu có thể được, về lịch sử di tích này, có lẽ là di tích độc nhất vô nhị của vùng này xét về mặt cổ xưa và là cứ

liệu sau cùng của một thời kỳ chỉ còn để lại một vài dấu tích rất hiếm hoi".

Bài viết của H. Cosserat đã gây được sự chú ý của cả giới khảo cổ và chính quyền đương thời. Ngày 16-5-1925, Quyền Toàn quyền Đông Dương lúc bấy giờ là Monguillot đã ký Nghị định xếp loại các công trình lịch sử trên lãnh thổ Đông Dương để được quan tâm bảo quản; ở khu vực Đà Nẵng có 4 di tích được đưa vào Nghị định này là Hải Vân Quan, Ngũ Hành Sơn, Nghĩa địa Pháp - Y-pha-nho và Bia chùa Long Thủ (tên trên văn bia là chùa Thủ Long). Viện Viễn Đông Bác Cổ Pháp tại Hà Nội cũng cử nhân viên vào làm bản dập văn bia; hiện còn lưu trữ tại Viện Hán Nôm Hà Nội.

Một điều đáng tiếc là, những năm gần đây, chùa An Long sau nhiều lần trùng tu, đã di chuyển tấm bia cổ vào đặt dưới một bệ thờ ở sân chùa, che khuất phía sau một bức thờ mới. Thực tế, không ít du khách trong nước và quốc tế muốn tìm đến xem và nghiên cứu về tấm bia cổ này. Nhưng chúng tôi rất ngại ngại không tiện đưa du khách chứng kiến tình trạng khuất lấp và thực tế cũng không thể nào đọc hay nhìn được trọn vẹn tấm bia tại vị trí hiện nay. Nhân ngày Di sản Văn hóa Việt Nam 23-11, rất mong các cơ quan chức năng của thành phố và Trụ trì chùa An Long quan tâm tìm một cách trưng bày phù hợp hơn đối với một hiện vật có ý nghĩa như là một cột mốc trong lịch sử của thành phố; từng được xếp hạng là Di tích lịch sử của toàn xứ Đông Dương và được Nhà nước công nhận là Di tích lịch sử quốc gia.

VVT

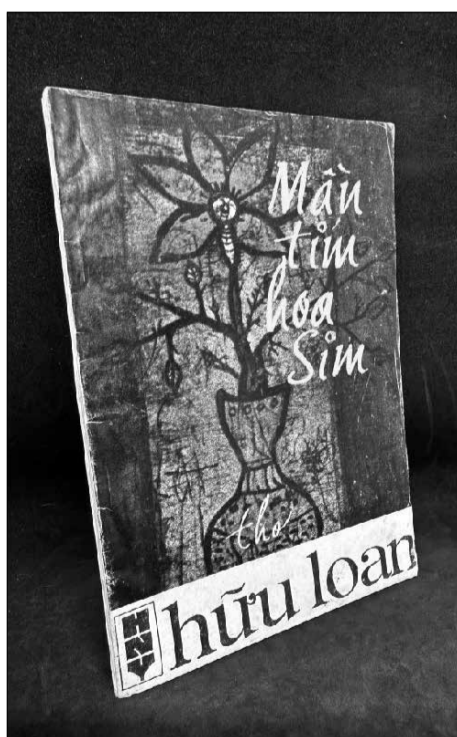
Hữu Loan, cây gỗ vuông chành chạnh

HUYỀN VĂN HOA

Hữu Loan là gương mặt văn chương đặc biệt của thơ ca hiện đại Việt Nam trong thế kỷ XX. Đi qua nhiều biến động, cả cuộc đời, gần như Hữu Loan gắn bó với mảnh đất nơi sinh ra mình. Chỉ ngần ấy thôi, cũng cho thấy sự khu biệt giữa ông với các nhà thơ đương thời. Số lượng thơ để lại không nhiều nhưng đều tiêu biểu cho mỗi giai đoạn sáng tác.

Henry Bergson (1859-1941) có viết: "Trong mọi địa hạt, sự chiến thắng của đời sống là sáng tạo". Câu nói này rất đúng với Hữu Loan. Một lần, để mình định về đời mình, Hữu Loan khái quát: Tôi cây gỗ vuông chành chạnh suốt đời/ Đã làm thất bại mọi âm mưu đẽo tròn. Ông có chút gì đó của con người xứ Thanh, ngang tàng và khí phách, chấp nhận nghịch cảnh, không than thở.

Quả đúng vậy! Cây gỗ vuông ấy lăn lóc trong sóng gió cuộc đời trọn 95 năm, giữ vẹn bản ngã, như một cây thông sừng sững

Ảnh: Tư liệu

giữa muôn vàn bão táp, mưa sa, không chịu cúi đầu. Ông là một nhân cách cứng cỏi của thời hiện đại. Có nhiều cách đánh giá về ông, nào là "kẻ sĩ chân chính", "kẻ-sĩ-hiện-đại", "nhà thơ của nhân cách", "người đi bộ ngược chiều", "thi sĩ của phẩm giá". Nhà thơ Hoàng Phủ Ngọc Tường gọi Hữu

Hữu Loan tên thật là Nguyễn Hữu Loan (1916-2010), sinh tại làng quê, xã Nga Lĩnh, huyện Nga Sơn, tỉnh Thanh Hóa, và yên nghỉ cũng tại đây. Sống trọn thế kỷ, chứng kiến bao đổi dời của thế sự, của lòng người, ông vẫn giữ sự bình thản, nuôi đàn con nên người. Màu tím hoa sim là một bài thơ nổi tiếng của Hữu Loan, được sáng tác năm 1949 tại Thanh Hóa, thời điểm sau khi người vợ của tác giả qua đời. Năm 2004, bài thơ được một độc giả yêu mến Hữu Loan đã mua bản quyền, giá 100 triệu đồng tiền Việt Nam, trở thành một kỷ lục Việt Nam.

Loan là "Ông Từ Thức Nga Sơn". Có thể nói, trong những văn nghệ sĩ liên quan đến Nhân văn - Giai phẩm, Hữu Loan là một con người quyết liệt, từ bỏ tất cả, về lại quê nhà, lao động thực thụ như một nông dân, làm ruộng, thổ đá, chấp nhận trăm cay nghìn đắng để nuôi một đàn con thành người. Bản thân cuộc đời ông là phẩm chất nghệ thuật đích thực, một tác phẩm về nhân cách. Suốt bao nhiêu năm ấy, thơ ông không được phổ biến, thậm chí bị quy tội.

Ở miền Nam, trước 1975, Hữu Loan có mặt trong nhiều tuyển tập, chuyên san. Bài thơ Màu tím hoa sim được các nhạc sĩ Phạm Duy, Dzũng Chinh, Anh Bằng, Duy Khánh, Trọng Khương, Song Ngọc, Thu Hồ, Hồng Văn... phổ nhạc, trở thành bài hát quen thuộc bao nhiêu năm, cho đến tận bây giờ. Chính công chúng miền Nam, trong hai mươi năm chia cắt đôi miền, lại là người yêu mến, giữ gìn, nâng niu và phổ biến thơ Hữu Loan.

Hữu Loan viết không nhiều. Điều ấy có

lý do của lịch sử. Song, phải nói ngay rằng, lịch sử thơ ca Việt Nam hiện đại không thể vắng khuôn mặt ông. Sự đóng góp của ông, xét về mặt thi pháp, cách tân ngôn ngữ thơ, đổi mới cách chiếm lĩnh hiện thực và mô tả hiện thực, bùng tỏa cảm xúc, đưa đầy giọng điệu thơ theo từng ngữ cảnh, tiếp cận với xu hướng hiện đại... Đây là một đóng góp riêng của nhà thơ xứ Thanh này. Từ sau 1945 đến nay, trong nhiều đợt phá về thơ, trước hết, phải nói đến Hữu Loan. Cùng với Nguyễn Đình Thi, Trần Dần, Lê Đạt, Hoàng Cầm, Hữu Loan với những Đèo Cả, Màu tím hoa sim, Tình Thủ đô, Cùng những thằng nịnh hót, góp vào thơ Việt thập niên 40, 50 từng bước khi thơ ca chưa thoát khỏi cầu trường Thơ mới, đã có một con đường riêng. Nhìn nhận như vậy để thấy sự đóng góp không nhỏ của Hữu Loan về mặt thi pháp học. Ông đổi mới không gian, thời gian, quan niệm nghệ thuật về con người trong văn học ở buổi đầu kháng chiến.

(Xem tiếp trang 14)

Còn bóng làng quê...

TRẦN VIỆT HOÀNG

Tháng năm trôi đi, người ta càng chiêm nghiệm ra được những nhẽ điều sâu sắc về quê hương. Con đường đang đi qua thực đã rời xa bên bãi sông quê hay chiếc cầu gỗ bao năm vẫn mọc mọc. Người ta mang những nội lực sâu thẳm của người xứ mình để thỏa sức vẽ những ban mai cho riêng mình. Nội lực ấy như cỏ, mạnh mẽ như cỏ và cũng bao dung như cỏ để sẵn sàng đón nhận tất cả và vươn lên tất cả. Tiếng quê vọng thẳm trong những tự khúc ngày xa. Tiếng quê cũng đã thổ lộ với người ta những tâm tình sâu sắc. Con đường về quê cũng dần trở thành con đường xa nhất khi người ta mãi rong ruổi những phương trời...

Kỳ thực đã có rất nhiều đêm trên thành phố, nơi cái ban công nhỏ bé, tôi ngửa mặt lên để tìm cho mình những không gian riêng biệt. Cách nói "thành phố từ tầng hai" khiến tôi ấn tượng mạnh mẽ, để rồi tôi tự mình tìm được những điều đặc biệt từ không gian ấy. Tôi có thể cảm nhận được sự nhẹ nhõm, cảm giác được băng lên khiến tôi tạm quên đi những vội vã của thành phố, những bông bụi trong không khí để gần hơn với những chậu cây xanh, lãng hoa ban công. Tôi đã tìm lại được rất nhiều điều, cả những vì sao trời phớt má người ta lãng quên. Những vì sao xa xôi những đêm lại cho chính mình cảm giác thật gần với khoảng trời quê hương, với những vì sao trong dọc triển ký ức từng mong mỏi được chạm.

"Trăng đứng đầy mà ta cứ trôi/ Qua thành phố cạn kiệt chào mời/ Qua bể dâu người đi người ở lại/ Xuôi về tuổi thơ một mái rạ buồn/ Dáng mẹ ngồi như bóng trăng sương" (Bình Nguyên Trang). Đó là một trong nhiều vần thơ khiến tôi rưng rưng. Cảm thức quê hương, bóng làng thân thuộc, mái rạ khói chiều bay mang theo những thương nhớ một thời, hay những đêm trăng xa mờ ký ức... cứ mãi hiển hiện trong tâm trí. Người đã sống, người đã yêu, người đã viết những con chữ là "thư ký trung thành của trái tim" để chứng thực cho lẽ làm người bình dị và hết mực cao cả. Trong vẻ đẹp của ngôn ngữ, trong mời gọi của âm thanh phát ra từ tiếng nói, ý niệm làng quê vẫn cứ mãi bền chặt như vậy đầu người ta đã hao gầy

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

theo năm tháng. Bởi thế, đâu đó trên con đường mình đang đi tôi bắt gặp được chiếc biển số xe quê mình, đâu đó ở một không gian phố tôi bắt gặp được những giọng quê "chi, mô rãng, rừa" thân thương, nghĩa tình, gọi cả một miền xúc cảm thắm sâu.

Những thế hệ người làng tôi đã mở ra, rồi nối chân nhau tạo nên một lối mòn, cứ đủ lòng đủ cánh lại trở thành những con chim bay lên trời phớt. Đến lượt mình, tôi không đủ sức vẽ ra một con đường riêng biệt. Tôi cũng đã mang theo những vẻ chán chường, quê kiểng nhất để đến với những nẻo đường, tìm kiếm những cơ hội trên phố. Phố cho tôi nếm trải nhiều thất bại nhưng cũng sẵn lòng ngả một bờ vai cho tôi nương tựa. Tấm lòng bao dung đó là người sao tôi có thể quên được. Phố cũng sâu sắc, khi chưa bao giờ tôi thấy phố đòi hỏi tôi phải hóa thân thành một con người thị thành đúng nghĩa. Phố thấu hiểu và trân quý những bản sắc của những miền quê xa đã tìm đến mình để giữ gìn những khát vọng. Bởi vậy mà một người bạn của tôi là họa sĩ, anh ấy đã trải qua nhiều khó hạnh để dần khẳng định tài năng của mình. Cuộc triển lãm của anh tổ chức ở trung tâm thành phố, trình ra rất nhiều bức tranh về quê hương bằng tất cả tấm lòng của một người con hương về cố thổ. Cuộc triển lãm ấy là một món quà tinh thần cao cả mà chính anh đã dành cho quê hương của mình sau bao năm rong rã trên phố.

Tôi có những buổi chiều cuối tuần đặc biệt. Những buổi chiều ấy, tôi có thể

lang thang đâu đó ở vùng đất ngoại ô thành phố, để có thể kiếm tìm những chất liệu cho nhiều dự định của mình. Và cũng những buổi chiều ấy, tôi từng được gặp gỡ những con người nhà quê chất phác, lắng nghe họ kể những câu chuyện về trầm tích văn hóa làng quê. Tôi gặp lại những bóng tre vờn cong trong bóng làng lam chiều. Tre làng vẫn từng lũy xanh tươi trên những vùng đất văn hóa đặc sắc để gợi nhắc về những huyền sử xa xôi. Cả những giếng làng phủ đầy rêu phong bấy lâu vẫn mang lại cho người làng những dòng nước mát ngọt lành, thanh sạch. Tôi nhận ra rằng, trước sự tác động của cuộc sống hiện đại, trước những đổi thay mau lẹ của thế thời, sâu trong tâm thức, người dân ở nhiều miền quê họ vẫn luôn ấp đầy tình yêu bản xứ, giữ cho được hình bóng làng quê.

Mỗi khi nghĩ về quê hương, tôi luôn thấy trước mắt mình hiện ra những gam màu trầm sâu lắng. Đó là sắc màu của những sự bình yên, để rồi dần ít khi được trở về, nhưng sắc màu đó khiến lòng tôi tĩnh lại, chậm rãi hơn. Chính nhà văn R.Gamatop đã từng nói rằng: "Chỉ có thể tách con người ra khỏi quê hương, chứ không thể tách quê hương ra khỏi con người". Nghĩa tình ấy đâu thể bạc sờn, cội nguồn ấy bằng mọi cách vẫn cứ miết chảy trong sâu thẳm mỗi người. Ta khao khát nhiều hơn, khẳng định mình nhiều hơn, để mang lại cho quê những tiếng thơm ngào ngọt...

T.V.H

Năm có 12 tháng

HUỲNH LÊ

“Quán nhưng không phải quán” là ý tưởng kinh doanh của chị Hoàng Quyên (SN 1988), chủ quán cơm mang cái tên khá lạ: Năm có 12 tháng. Quán có diện tích khá nhỏ nằm trên đường Phan Bội, quận Sơn Trà (Đà Nẵng), được giữ nguyên không gian như một ngôi nhà, hơn là trang trí thành quán ăn.

Theo chị Quyên, ý tưởng mở quán ăn này đến từ mong muốn lưu giữ những bữa cơm gia đình truyền thống, nơi mọi người có thể ngồi bên nhau, ăn

đã phai màu theo năm tháng đều gợi nhớ hình ảnh của gia đình, người thân. Không ít lần, khách được mách nước tìm đến quán cơm, nhưng lúc đến nơi thì lần khẩn không dám bước vào vì ngại... vào nhầm nhà ai đó. Sau khi dùng cơm xong, khách có thể lên lầu chơi ô ăn quan, đọc sách, nghỉ ngơi tới 22 giờ.

Niềm vui của cô chủ trẻ ngoài phục vụ thực khách tại thành phố Đà Nẵng, còn tiếp đón khá nhiều khách Nhật, Hàn Quốc, Singapore, Malaysia. Chưa kể,

Mâm cơm hấp dẫn tại Năm có 12 tháng.

Ảnh: H.L

uống thân mật như ở nhà. Tại đây, thực khách sẽ không tìm thấy những món ăn quá cầu kỳ, thay vào đó là cơm canh đơn giản như canh chua, cá kho tộ, rau muống xào tỏi, thịt kho rım, cà pháo mắm tôm...

"Năm có 12 tháng" nhìn từ bên ngoài không khác gì những ngôi nhà nằm trong kiệt Phan Bội, ngoại trừ bảng hiệu có dòng chữ nhỏ treo trước hiên nhà. Không gian bên trong khá mộc mạc với bức tường vôi, khung cửa cũ và bàn ghế đơn sơ. Những món đồ trang trí nhỏ nhỏ như chiếc radio, lọ hoa đồng nội hay chén bát

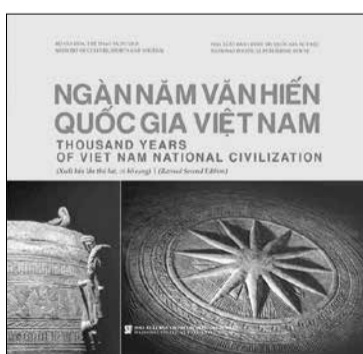
có người mẹ, vì quá bận rộn công việc không thể nấu ăn mỗi ngày, đã chọn món ăn của quán như một giải pháp hoàn hảo. Thích ăn món gì, các con của chị khách lại đặt và chị Quyên dành thời gian chăm chút mâm cơm ấy thật ngon. Với chị, "Năm có 12 tháng" không chỉ là cái tên, mà trở thành lời nhắc nhở về giá trị thời gian, về những bữa cơm gia đình ấm cúng suốt một năm. Ngoài món ăn thân thuộc, quán còn phục vụ nước uống và bánh tráng miệng mang nhiều hương vị thơm ngon.

H.L

▽ sách mới, sách hay

1. Tính đến ngày 18-1-2024, Việt Nam có 294 hiện vật và nhóm hiện vật được công nhận là Bảo vật quốc gia, qua 12 đợt ký duyệt kể từ năm 2012. 294 bảo vật quốc gia này là những "hiện vật được lưu truyền lại, có giá trị đặc biệt quý hiếm tiêu biểu của đất nước về lịch sử, văn hóa, khoa học", hiện đang được lưu giữ tại hầu hết các tỉnh, thành trên cả nước và được bảo quản, bảo vệ theo chế độ đặc biệt, với những phương pháp bảo quản đặc thù, tùy thuộc vào đặc điểm, chất liệu và niên đại của từng bảo vật.

Với 624 trang sách, được thiết kế theo hình thức hiện đại, hình ảnh sắc nét, thông tin cô đọng về các bảo vật quốc gia, cuốn sách song ngữ *Ngàn năm văn hiến quốc gia Việt Nam - Thousand Years of Viet Nam National Civilization* (NXB

Chính trị Quốc gia Sự thật, 2024), giúp độc giả được "thường lãm" và có được những hiểu biết xuyên suốt, sâu sắc một cách hệ thống về toàn bộ 294 bảo vật, để những báu vật này được tôn vinh, lan tỏa những giá trị vô cùng quý giá mà chúng chứa đựng. Đây có thể coi là "bách khoa toàn thư" về bảo vật quốc gia.

Xuất bản bằng hai ngôn ngữ - tiếng Việt và tiếng Anh, hy vọng cuốn sách sẽ góp phần đưa hình ảnh đất nước, con người Việt Nam đến được

với đông đảo công chúng trong và ngoài nước, để thế hệ hôm nay và các thế hệ mai sau thêm hiểu, thêm yêu và thêm trân quý những giá trị lịch sử, văn hóa được "đặt" nên bởi bàn tay và khối óc con người Việt Nam, được liên tục bồi đắp suốt hàng nghìn năm qua, để trở thành một nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc.

2. Nhắc tới Hội An, người ta thường liên tưởng đến một khu phố cổ kính ẩn mình bên dòng sông Thu Bồn, là nơi được ví như viên ngọc quý của du lịch Việt Nam, thu hút du khách bởi những nét văn hóa xưa cũ. Với mái ngói nhà cù phong, những ngôi nhà cổ kính, đường phố đèn lồng lung linh, mờ ảo, Hội An mang trong mình dấu ấn của thời gian, nơi từng là một thương cảng quốc tế sầm uất bậc nhất trong thế kỷ XVI và XVII.

Trải qua biết bao thăng trầm lịch sử, Hội An vẫn được bảo tồn gần

như nguyên vẹn qua hai cuộc chiến tranh cũng như sau làn sóng đô thị hóa cấp tập, ột vào cuối thế kỷ XX. Năm 1999, với những giá trị văn hóa nổi bật, Hội An vinh dự được UNESCO công nhận là Di sản văn hóa thế giới, từng bước trở thành

một trong những điểm du lịch hấp dẫn nhất của Việt Nam và quốc tế.

Là người yêu thích lịch sử, đam mê du lịch thì cuốn sách *Người bạn đường du lịch văn hóa Hội An* (NXB Chính trị Quốc gia Sự thật, 2024) chính là người bạn đồng hành lý tưởng để cùng bạn ghé thăm mảnh đất phố Hội xinh đẹp. Trong cuốn sách, bạn đọc không chỉ tìm thấy các thông tin giới thiệu về các di tích lịch sử, văn hóa nổi tiếng của mảnh đất này mà còn hiểu cụ thể về ý nghĩa, những nét đặc sắc cũng như quá trình hình thành, phát triển của các di tích ấy. Thông qua cuốn sách nhỏ này, độc giả sẽ có một góc nhìn sâu lắng hơn về Hội An xưa và nay, cảm nhận rõ nét hơn bề dày văn hóa và lịch sử ẩn sau từng nếp nhà, từng con đường, từng món ăn, từng địa danh cũng như sự thân thiện, triu mến của người dân phố Hội.

ĐNCT

Người trẻ bảo vệ thiên nhiên và động vật hoang dã

HUYỀN VŨ

Thời gian qua, một số thông điệp như “Khi thuốc về tự nhiên”, “Con không muốn làm tê giác nữa đâu”, “Hãy cứu loài hổ”, “Mật gấu không phải thần dược”... được các thành viên CLB ENV Đà Nẵng (thuộc Trung tâm Giáo dục thiên nhiên ENV) lan tỏa thông qua hoạt động triển lãm nhằm ngăn chặn hành vi sử dụng các loại thuốc có nguồn gốc từ động vật hoang dã và buôn bán, nuôi nhốt trái phép.

CLB ENV Đà Nẵng thành lập năm 2014, hiện có gần 80 tình nguyện viên. Qua mỗi nhiệm kỳ, CLB thu hút nhiều thành viên từ các khoa, trường đại học và duy trì thường niên các hoạt động

Triển lãm “Động vật không phải là thuốc” do CLB ENV Đà Nẵng tổ chức, giúp các bạn trẻ nâng cao nhận thức bảo vệ động vật hoang dã. Ảnh: H.V

truyền thông nhằm tuyên truyền, nâng cao nhận thức bảo vệ động vật hoang dã. Đồng thời, thực hiện khảo sát địa điểm kinh doanh nghi ngờ vi phạm về động vật hoang dã để thông báo đến cơ quan chức năng. Những năm qua, CLB là cánh tay nối dài cùng chính quyền giải cứu thành công nhiều cá thể đưa về môi trường tự nhiên.

Sinh viên Lê Phương Thảo, Trường Đại học Công nghệ thông tin và Truyền thông Việt Hàn (Đại học Đà Nẵng), Chủ nhiệm CLB ENV Đà Nẵng bày tỏ, để tuyên truyền hiệu quả CLB tổ

chức nhiều triển lãm mang nhiều chủ đề tại các trường đại học trên địa bàn. Gần nhất, tại Hội nghị khoa học sinh viên về bảo tồn thiên nhiên do Trường Đại học Sư phạm (Đại học Đà Nẵng) và Trung tâm hành động vì động vật hoang dã Việt Nam (WildAct) tổ chức, CLB thực hiện triển lãm chủ đề “Động vật không phải là thuốc” nhằm cung cấp kiến thức, hình ảnh về sự suy giảm thành phần loài như hổ, gấu, tê giác... và rủi ro sức khỏe, nguy cơ lan truyền dịch bệnh từ hoạt động săn bắt, buôn bán. Qua đó, mong muốn

mọi người thay đổi quan niệm, thói quen sử dụng các loại thuốc có nguồn gốc từ động vật hoang dã. Ngoài cung cấp thông tin, triển lãm còn tổ chức khảo sát và khuyến khích giới trẻ ký nhận về những phần quà là sách, sổ tay, thẻ đánh dấu sách có nội dung về động vật hoang dã.

Tham quan triển lãm “Động vật không phải là thuốc”, sinh viên Lê Nguyễn Anh Thu, Trường Đại học Sư phạm (Đại học Đà Nẵng) bộc bạch, buổi triển lãm giúp Thư nhận ra tầm quan trọng của việc bảo vệ động vật hoang dã và được cung cấp thông tin về các sản phẩm thuốc từ động vật hoang dã hiện đang bán trên thị trường. Thư mong muốn thông điệp bảo vệ động vật hoang dã sẽ lan tỏa để mọi người cùng thay đổi hành vi, ý thức bảo vệ sự tồn tại và phát triển bền vững của các loài.

Năm nay, CLB thực hiện ba buổi triển lãm tương tự, trong đó có triển lãm chủ đề tác hại việc cho ăn. Theo Thảo, đầu là hoạt động phối hợp Ban Quản lý Bán đảo Sơn Trà và các bãi biển du lịch Đà Nẵng nhằm tuyên truyền bảo vệ môi trường, khuyến khích không cho ăn và cảnh báo hậu quả

mang lại. “Bản thân tôi mỗi lần tham gia khảo sát địa điểm nuôi nhốt động vật thì lần nào cũng có cảm giác hồi hộp, lo sợ vì có trường hợp từng vi phạm nhưng vẫn tái diễn và những địa điểm này thường phòng bị kiên cố nên khá nguy hiểm. Tuy nhiên, tôi xem nó vừa là khó khăn, vừa là động lực để hoàn thành nhiệm vụ và thông báo đến cơ quan chức năng xử lý. ENV hy vọng rằng, mỗi cá nhân sẽ là một chiến binh bảo vệ thiên nhiên và động vật hoang dã”, Thảo bộc bạch.

Đồng hành CLB ENV những năm qua, sinh viên Phạm Minh Công, Trường Đại học Bách Khoa (Đại học Đà Nẵng), cựu Chủ nhiệm CLB ENV Đà Nẵng chia sẻ, CLB luôn lập kế hoạch và thực hiện thành công các hoạt động về bảo vệ thiên nhiên và động vật hoang dã. Năm 2023, CLB xuất sắc giành giải Nhất cuộc thi “Tìm hiểu về bảo tồn thiên nhiên và động vật hoang dã Việt Nam” do Văn phòng Hợp tác Khoa Sinh - Môi trường, Trường Đại học Sư phạm và Hội Động vật Frankfurt Việt Nam phối hợp nhóm sinh viên khóa tập huấn bảo tồn thú linh trưởng Việt Nam tổ chức.

H.V

Hành trình âm nhạc của tuổi 20

LÂM VIÊN

Sáng tác hơn 50 ca khúc, trong đó nhiều ca khúc đã đăng ký tác phẩm ủy quyền tại Trung tâm bảo vệ Quyền tác giả âm nhạc Việt Nam (VCPMC), chơi được nhiều nhạc cụ... là đôi nét về hành trình âm nhạc của ca sĩ, nhạc sĩ trẻ Rơ Lan Lê Trọng (SN 2004, nghệ danh Lee Trọng), đang theo học tại ngành Thiết kế đồ họa, Đại học Duy Tân.

“Việt Nam chung tay nhé” - dự án âm nhạc phi lợi nhuận tri ân tập thể, cá nhân có nhiều đóng góp trong khắc phục hậu quả bão Yagi tại các tỉnh miền Bắc - là

Lee Trọng từng bước hiện thực hóa ước mơ âm nhạc ở tuổi 20. Ảnh: NVCC

sáng tác của Lee Trọng và Tôn Thất Vũ, hòa âm phối khí bởi Phan Nhật Linh cùng sự tham gia của 15 nghệ sĩ Đà Nẵng. Sau gần 3 tuần ra mắt, MV ca khúc này thu hút hàng nghìn lượt nghe và chia sẻ trên các nền tảng số. Theo Trọng, “Việt Nam chung tay nhé” là cột mốc lớn trong hành trình theo đuổi đam mê âm nhạc. Bởi đây là lần đầu tiên, Trọng được chung tay thực hiện một dự án âm nhạc hướng về cộng đồng và được công chúng nhiệt tình đón nhận.

Từ sở thích âm nhạc, năm lớp 9, Trọng mày mò tự học guitar và bước ngoặt trong hành trình ca hát của Lee Trọng là được gặp gỡ “giọng ca núi rừng” Vincent Siu Thân. Với Trọng, ca sĩ Siu Thân là tiền bối, cũng là người thầy đầu tiên. Những bài nhạc đầu đời do Trọng tập tành sáng tác dựa trên cảm hứng về cuộc sống, tình yêu, cảm xúc tuổi học trò được Siu Thân góp ý, chỉnh sửa và định hướng về cách làm nhạc. Chính Siu Thân là người thể hiện thành công ca khúc đầu tay

của Lee Trọng mang tên “Giá như anh được nghe em nói” (2020). Một ca khúc khác cũng được trình làng ở thời điểm đó là “Tháng 10 có em”. Sau 4 năm lên sóng, “Giá như anh được nghe em nói” đạt gần 70.000 lượt nghe, còn “Tháng 10 có em” đạt hơn 220.000 lượt, tính riêng trên nền tảng Youtube. Những sáng tác đó ra đời từ những thiết bị thu âm cơ bản và cây đàn organ mà Trọng mượn từ một người bạn. Đến hiện tại, gia tài âm nhạc của Trọng đã lên đến 54 ca khúc, trong đó phong cách chủ đạo là pop ballad với những âm điệu mang hơi hướng mùa thu, tình yêu nhẹ nhàng...

“Năm 2024 mở ra nhiều cái mới với bản thân em. Nổi bật là được tham gia một buổi họp báo của nhạc sĩ Nguyễn Minh Cường, được giao lưu, học hỏi từ những người anh kỳ cựu trong giới âm nhạc như nhạc sĩ Tiến Nguyễn, nhạc sĩ Nguyễn Phúc Thiện...”, Lee Trọng kể lại cơ hội quý giá trong nghề khi tham dự một sự kiện âm nhạc tại Thành phố Hồ Chí Minh vài tháng trước. Trong đó, Nguyễn Minh Cường được xem như

“hit maker” (người tạo nên những ca khúc nổi bật - PV) hàng đầu trong làng nhạc Việt đương đại, với những dự án hợp tác cùng loạt tên tuổi như Noo Phước Thịnh, Trung Quân Idol, Hà Anh Tuấn, Hồ Ngọc Hà, Hoài Lâm, Hà Nhi, Quán AP... Còn Nguyễn Phúc Thiện, một người con Đà Nẵng, cũng ghi dấu ấn khi là nhạc sĩ đầu tiên của VPop có 5 ca khúc hơn 100 triệu view cùng loạt ca khúc ấn tượng qua giọng ca của Đức Phúc, Erik, Min... Đặc biệt là người anh trai OnlyC. Tiến Nguyễn, bên cạnh sáng tác những ca khúc giàu tình cảm cũng là một guitarist tâm huyết trong cộng đồng âm nhạc. Lee Trọng chia sẻ, bản thân đã tiến bộ và học được rất nhiều kinh nghiệm từ những tên tuổi đó: “Nhạc sĩ Tiến Nguyễn đã dành 3 giờ để chia sẻ với em về chủ đề sáng tác và những kinh nghiệm trong làm nhạc. Mỗi một câu chuyện từ những người đi trước luôn cho em bài học mới để tiến bộ hơn”.

L.V

Hữu Loan, cây gổ vuông chành chạnh

(Tiếp theo trang 12)

Hữu Loan yêu cuộc đời, nghĩ đẹp về cuộc đời, dù bao tai vạ đã ập xuống đời ông! Ông nghiêng rặng chũm chũm. Rồi, nói như Viên Linh, “Trời có mắt”. Những đên bù muộn màng cũng an ủi được ông và gia đình. Cuối đời, trong nhiều cuộc giao lưu, tiếp xúc, không nghe ông nói chuyện cũ, chuyện ông bị đày ải và điều đáng trân trọng là, ông

không oán thù ai. Với đôi mắt sáng, mái tóc bạc trắng và bàn tay chai sạn, thô ráp, ông vẫn nở nụ cười hiền lành, chân chất như một tiên ông, hiểu được lẽ đời. Hiểu điều mà trước đó hơn hai nghìn năm Khuất Nguyên (390-278 trước công nguyên) từng viết trong Ly tao: *Thà cho sống đọa thác đầy/ Lòng ta không nỡ để lây thói thường (câu 94,*

95) hay Phan thanh xé xác cũng đành/ Lòng này hổ dể dể đành được sao (câu 126, 127). Ông, cây gổ vuông chành chạnh suốt đời, đã thanh thân từ biệt cõi trần ở tuổi 95. Một sự thanh thân đã qua bao giông bão!

Hữu Loan có ba bài thơ tiêu biểu: *Đèo Cả* - giọng tráng ca, *Màu tím hoa sim* - giọng tình ca và *Cùng những thẳng nịnh*

hót - giọng điệu cợt. Ba bài thơ ở ba thời điểm khác nhau nhưng cùng một trái tim, cùng một nghị suy, cùng một nhịp đập với đời.

Hữu Loan thuộc lớp tinh hoa của dân tộc, có cuộc đời trầm luân, oan khuất, những bi kịch một thời không dễ quên, song, đã dưng cảm làm người, làm văn chương, giữ trọn bản lĩnh. Người đời không bao giờ quên

Hữu Loan. Cuộc đời của ông là bản tráng ca về nhân cách và tài năng. Ông là kẻ-sĩ-hiện-đại, vạch một lần ranh, can đảm đứng về phía của phẩm giá con người, không chịu cúi mình. Ông đi qua cõi đời này gần trăm năm nay, để lại một nhân dáng khó phai, một cây gổ vuông chành chạnh giữa đời.

H.V.H

Bên ngoài trang báo

TRIỆU TÙNG

Ngoài thực hiện nhiệm vụ chính trị của báo Đảng địa phương, Báo Đà Nẵng còn có nhiều hoạt động bên ngoài trang báo, gắn với đời sống báo chí sôi động của thành phố. Cùng với những chương trình hoạt động xã hội thì việc tổ chức các phong trào thể dục - thể thao cũng để lại dấu ấn, thương hiệu của báo như giải Việt dã - chạy Vũ trang truyền thống Báo Đà Nẵng, giải Bóng đá Thiếu niên - Nhi đồng và đặc biệt là giải Thể thao Báo Đà Nẵng, được ví như "game show" với quá nhiều cung bậc cảm xúc.

Năm 2008, Cuộc thi pháo hoa quốc tế được Đà Nẵng lần đầu tiên được tổ chức. Mỗi người dân thành phố ánh lên niềm tự hào, trong đó có người làm báo Đà Nẵng. Lúc đó, Phó Tổng Biên tập, Chi hội trưởng Chi hội nhà báo Báo Đà Nẵng Trương Công Định gợi ý và cũng giao cho tôi là ủy viên Ban Thư ký Chi hội tổ chức các hoạt động phong trào. Theo đó, giải thể thao Báo Đà Nẵng với 2 nội dung thi đấu gồm: bóng đá mini và cờ tướng hình thành ngay trong năm.

Ngày hội của nghề báo

Giải chính thức được tổ chức vào dịp kỷ niệm ngày Báo chí Cách mạng Việt Nam 21-6-2008 và duy trì đến năm 2020. Với 12 mùa giải được tổ chức thành công, mỗi giải lại đóng thêm nhiều kỷ niệm đối với người làm báo ở thành phố. Giải lần thứ Nhất tổ chức tại Nhà thi đấu Thể thao Bưu điện (50B, Nguyễn Du, phường Thạch Thang). Các đội dự giải bóng đá gồm: Báo Đà Nẵng, Báo Công An thành phố Đà Nẵng, Đài Phát thanh - Truyền hình Đà Nẵng, Văn phòng Báo Thanh Niên, Văn phòng Báo Tuổi Trẻ tại miền Trung và Liên quân khối báo chí Trung ương tại Đà Nẵng.

Với tiêu chí khơi gợi phong trào rèn luyện thể dục - thể thao, gắn kết tinh thần đoàn kết, kết nối và giao lưu tinh thần đồng nghiệp trong những người làm báo ở thành phố, ở địa phương với các cơ quan thường trú, văn phòng đại diện báo chí bộ, ngành và Trung ương trên địa bàn thành phố. Giải bóng đá Báo Đà Nẵng lần thứ Nhất năm 2008 vỡ òa cảm xúc ngay trước giờ khai mạc. Cầu thủ, cổ động viên í ới chào nhau, tay bắt mắt mừng bởi lần đầu có sự gặp gỡ khá đông đủ người làm báo, nhiều thể hệ làm báo khi đó có người biết tên trên mặt nhưng chưa biết mặt; có người biết mặt nhưng chưa kịp nhớ tên bởi gặp thoáng qua trong vài sự kiện tác nghiệp báo chí. Bởi vậy, giải Bóng đá Báo Đà Nẵng là ngày hội của nghề báo và được ví như một "game show" vui hết cỡ.

Năm đầu tiên của giải, đội bóng đá Văn phòng Báo Tuổi trẻ tại miền Trung (Báo Tuổi Trẻ) lên ngôi vô địch. Nhật vài chuyện vui ở mùa giải đầu tiên phải nhắc đến chuyện "việt vị" của các đội bóng (ngoài đội vô địch). Chuyện là, giải tổ chức theo hình thức bóng đá mini trong nhà (bán futsal) nên có sử dụng bóng thi đấu futsal. Loại bóng này kích thước nhỏ và... rất nặng so với loại bóng thi đấu sân cỏ ngoài trời. Vào thi đấu, do có hiểu biết trước

Tổng Biên tập Báo Đà Nẵng Nguyễn Đức Nam (bìa trái) trao giải Nhất tại Giải bóng đá Báo Đà Nẵng năm 2019. Ảnh: T.T

về loại bóng thi đấu cùng với sự tập luyện, rèn thể lực nên đội bóng Báo Tuổi trẻ băng qua vòng bảng, vòng bán kết và vào chung kết đều thắng giòn giã như chẻ tre. Các đội bóng khác thì cầu thủ vào sân thi đấu hồn nhiên, ban đầu còn sức đá bóng thấy nhẹ, càng về cuối trận, chân như đeo chì, sút mấy bóng cũng chỉ lăn ra vài mét. Thậm chí đứng trước các loạt sút luân lưu chỉ vài mét trước cầu môn vẫn sút bóng vẫn không bay vì quá nặng. Khi kết thúc giải, dự gala liên hoan, các đội chưa đoạt giải cao đều phân bua: đá thua là do... trái bóng nặng quá ?!

Cầu thủ là vậy còn cổ động viên thì phải dành cho đội chủ nhà - Báo Đà Nẵng. Cổ động viên đội nhà phủ kín cả khán đài, cổ vũ hò hét; khua trống, đập xèng (nắp nồi từ nhà mang lên), thổi tù và như những đợt sóng, vang động cầu trường. Nhà báo Hữu Trà (nguyên phóng viên Báo Thanh Niên) nhận xét: Đội hình cổ động viên Báo Đà Nẵng luôn xứng đáng trao giải thưởng riêng.

Về chuyên môn, đội bóng chủ nhà (Báo Đà Nẵng) thực sự được nhà báo Nguyễn Chung Anh quan tâm hết nấc, cứ mỗi trận đấu đội nhà ra sân anh băng theo đường biên hò hét, chỉ đạo đấu pháp, tiếp nước... Nhưng cũng hào sảng, trào phúng phân tích: "Ngọc Phú có sức khỏe nhưng lối di chuyển trên sân bóng của em giống... con robot". Thực sự lần nào vào sân Ngọc Phú cũng xuất phát, chạy băng băng về phía cầu gôn đội bạn và khựng lại... như robot tua hết dây cốt. Trọng Hùng thì có lối chơi bóng theo kiểu "gà ăn bọ xít", cứ vào sân là chạy lòng vòng, lòng vòng... Về các đội bóng khách mời cũng xuất hiện những nickname, gắn với phong cách thi đấu như Xuân Đường, Phú Nam (Báo Công an Đà Nẵng) "Đường máy ủi", "Nam máy quét"...

Về giải Cờ tướng, nguyên Tổng Biên tập Ngô Quy Nhơn đã có chỉ đạo tổ chức thường xuyên vào dịp kỷ niệm ngày Báo chí cách mạng Việt Nam 21-6 từ nhiều năm trước. Ở thời điểm này giải được nâng tầm về quy mô, mở rộng đối tượng tham gia đến các cơ quan quận, huyện ủy; các cơ quan tham mưu, giúp việc Thành ủy. Việc tổ chức thi đấu cũng quy củ, chuyên nghiệp từ dụng cụ, thể thức thi và có cả trọng tài đến từ Sở Văn hóa- Thể thao. Sân chơi trí tuệ này cũng chọn rộn chẳng kém bên ngoài sân cỏ của môn bóng đá. Các cờ thủ chủ nhà vốn đã biết sức lẫn nhau nên tránh gặp (chộ) nhau ở những vòng thi đấu. Để tránh thi đấu với tay cờ hay như Huỳnh Văn Quang hay Nguyễn Văn Anh là các tay cờ Kiều Đức Thịnh, Lê Thanh Giám, Nguyễn Chung Anh... mừng hóm. Hồi nớ hên hên, Phó Tổng Biên tập Trương Công Định (sau này làm Tổng Biên

tập) đấu thắng tay cờ Văn Anh liền phán "Văn Anh mà kể đó". Phong trào chơi cờ tướng để giải trí sau giờ làm việc phát triển mạnh ở thời gian công tác của Tổng Biên tập Ngô Quy Nhơn. Nhiều lần nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, cố Bí thư Thành ủy Nguyễn Bá Thanh sau buổi chiều làm việc là qua sân sau Báo Đà Nẵng, 42 Trần Phú đấu cờ tướng. Dù đấu dợt, đấu chơi vẫn "hạ thủ bất hoàn", giữa "lính" và "sếp" có thắng, có thua nhưng các tay cờ của báo... thua nhiều hơn thắng.

Nguồn năng lượng được khơi gợi

Mười hai mùa giải bóng đá do Báo Đà Nẵng tổ chức cũng chứng kiến những trận derby, kỳ phùng địch thủ rất đáng chờ đợi hàng năm giữa Báo Đà Nẵng - Công an thành phố Đà Nẵng; Báo Tuổi Trẻ - Báo Thanh Niên. Tinh chất derby thể hiện 2 đội cùng là cơ quan báo chí địa phương; cùng là báo chí thường trú và chất lượng chuyên môn gần đồng đều. Nếu các trận derby bóng đá giữa Báo Tuổi Trẻ - Báo Thanh Niên là các lần thi đấu tranh chức vô địch thì đội Báo Đà Nẵng - Báo Công an Đà Nẵng là các trận tranh thứ khách Ba. Cầu thủ đội Báo Đà Nẵng thì "đá thua ai thì thua chứ không được thua đội Báo Công an Đà Nẵng". Đội Báo Tuổi Trẻ cũng vậy, "gặp Báo Thanh Niên thì phải thắng" và ngược lại. Do từ sự quyết tâm này mà đội bóng đá Báo Tuổi Trẻ liên tiếp 3 lần đoạt cúp vô địch vào các mùa giải năm 2008, 2009 và 2010. Báo Thanh Niên là... vua về Nhi. Đội bóng đá Báo Đà Nẵng và Báo Công an thành phố Đà Nẵng thay nhau giữ vị trí thứ Ba.

Năm 2010, Báo Công an thành phố Đà Nẵng đứng ra tổ chức giải bóng đá riêng. Đội bóng đá Báo Đà Nẵng từ là đơn vị chủ nhà các lần tổ chức giải bóng đá nay qua làm khách mời tham dự giải. Lần này đội bóng đá Báo Đà Nẵng lên ngôi vô địch, nhận cúp ở Làng Thể thao Tuyên Sơn. Thành viên đội bóng vui một thì Tổng Biên tập Báo Đà Nẵng Mai Đức Lộc vui đến mười. Chiếc Cúp được trưng bày, lưu giữ một cách trân trọng tại phòng khách cơ quan số 42 Trần Phú. Thành tích của đội bóng có dấu ấn của Tổng Biên tập Mai Đức Lộc là "nâng cấp chất lượng" đội hình cầu thủ thi đấu với 2 tiền đạo như Bá Sanh, Lâm Hùng, cùng với sự "già rơ" của tiền vệ Phó Tổng biên tập Hứa Hải, trung vệ Thư ký Tòa soạn Việt Dũng... Có lần, đội bóng Báo Đà Nẵng đang thi đấu trong sân Nhà thi đấu Thể thao Bưu điện, anh em cơ quan thoáng thấy Tổng Biên tập Mai Đức Lộc đến cổ vũ, nhưng ai ai cũng nhìn miết ở các khán đài đều không thấy. Sau này mới biết Tổng Biên tập có tâm sự: "Không biết rằng chớ mỗi lần tau đến sân cỏ vũ là đội nhà... thua. Nên núp dờ". Đấu thi đấu có thua, có thắng nhưng thua đối thủ

manh hơn thì Tổng Biên tập Mai Đức Lộc thương các thành viên đội bóng cơ quan như em, như con cháu mình. Có mùa giải thi đấu thua liểng xiểng, vậy mà Tổng Biên tập Mai Đức Lộc vẫn cười hiền, nói: "Tùng, em nói đội bóng sau 5 giờ chiều nay tập hợp lại, anh mời bữa bia". Vậy là, hơn 10 thành viên của đội cùng Tổng Biên tập Mai Đức Lộc, Phó Tổng biên tập Trương Công Định kéo ghế ngồi ven vỉa hè đường Phạm Văn Đồng... nâng ly. Một nguồn năng lượng được khơi gợi để rồi mỗi thành viên đội bóng khi trở về với công việc của mình, lại tiếp tục cho ra những bản tin hay, những bài báo chất lượng đến với bạn đọc mỗi ngày...

Nâng tầm và lan tỏa

Từ một giải bóng đá phong trào của Báo Đà Nẵng, sân chơi này luôn khơi dậy tinh thần rèn luyện thể thao của những người làm báo trên địa bàn. Tổng Biên tập Báo Mai Đức Lộc đã chỉ đạo "nâng tầm" tổ chức giải bóng đá có quy mô lớn, sức lan tỏa mạnh mẽ trong cộng đồng. Theo đó, Báo Đà Nẵng đã ra mắt Giải bóng đá Thiếu niên - Nhi đồng vào năm 2012. Cụ thể, ngày 23-2-2012, Chủ tịch UBND thành phố Đà Nẵng ra Quyết định thành lập Ban tổ chức Giải bóng đá Thiếu niên - Nhi đồng Cúp Báo Đà Nẵng lần thứ Nhất (2012). Theo đó, giải đã được tổ chức hằng năm tại Cung thể thao Tiên Sơn, truyền hình trực tiếp trên kênh sóng Đài Phát thanh - Truyền hình Đà Nẵng. Giải thu hút đông đảo học sinh các cấp tiểu học, trung học cơ sở trên toàn thành phố tham gia. Giải cũng được đưa vào hệ thống thi đấu của ngành thể thao thành phố và được Trung tâm đào tạo bóng đá trẻ VPF quốc gia cử huấn luyện viên như Mạnh Cường, Phương Nam... đến dự giải, tìm kiếm tài năng để đào tạo. Giải được duy trì đến năm 2021 thì tạm ngưng vì ảnh hưởng của Covid-19.

Cũng từ giải bóng đá phong trào do Báo Đà Nẵng tổ chức lần đầu vào năm 2008, phong trào tập luyện thể thao của người làm báo trên địa bàn thành phố phát triển mạnh mẽ, nhất là môn bóng đá. Hiện thành phố hình thành 2 CLB bóng đá quy tụ đội ngũ những người làm báo thành phố như CLB bóng đá phóng viên Đà Nẵng (JFC), CLB bóng đá nhà báo xứ Quảng (XQFC). Các CLB duy trì tập luyện và tham gia thi đấu hằng năm. JFC là thành viên tích cực trong việc xây dựng thương hiệu "Giải bóng báo chí miền Trung", tính đến năm 2024 giải đã 10 lần tổ chức. XQFC cũng tổ chức và tham gia thi đấu giao lưu ở các giải tại thành phố và tỉnh Quảng Nam. Báo Công an thành phố Đà Nẵng (nay là Chuyên trang của Báo Công an Nhân dân) cũng dần nâng tầm giải đấu của mình ngày càng chất lượng, năm 2024 tổ chức thành công giải lần thứ 14.

Chút công sức bé nhỏ của mình trong việc hình thành một giải bóng đá và một số hoạt động phong trào khác của những người làm báo thành phố, tôi nhận được là sự yêu thương của tập thể cơ quan, của đồng nghiệp cùng tên gọi thân mật: "ông Bầu, bầu Tùng" hay "Tùng MC". Và, cứ mỗi độ gần đến dịp kỷ niệm ngày Báo chí Cách mạng Việt Nam, các đồng nghiệp báo bạn lại hỏi "Ông Bầu, Báo Đà Nẵng năm nay tổ chức giải chứ. Alo anh em tham gia liền". Là rứa, giải Bóng đá Báo Đà Nẵng, "thương hiệu" Báo Đà Nẵng nhẹ nhàng hòa nhịp cùng đời sống, sinh hoạt của người làm báo, gắn bó mật thiết với nhân dân thành phố. Ở đó là sân chơi ý nghĩa, bổ ích cho người làm báo địa phương cũng như các đồng nghiệp đang công tác ở các cơ quan báo chí trên địa bàn.

T.T

Thời trang xanh lên ngôi tại Ấn Độ

TRẦN ĐẮC LUẬN

Ngành công nghiệp thời trang Ấn Độ đang chứng kiến sự chuyển mình mạnh mẽ khi người tiêu dùng ngày càng quan tâm hơn đến các sản phẩm thân thiện với môi trường.

Theo khảo sát của trang Statista, từ năm 2021 đã có 89% số người tiêu dùng Ấn Độ cho biết họ đã chọn mua sắm thời trang bền vững - tỷ lệ cao nhất trong số các nước được khảo sát. Thị trường này tại Ấn Độ được dự báo sẽ đạt giá trị 9 tỷ USD vào năm 2025.

Làn sóng tiêu dùng xanh

Dù ngành may mặc Ấn Độ sản xuất hàng tỷ USD quần áo mới mỗi năm, vẫn có một bộ phận đáng kể người dân ở đây đang chuyển sang mua sắm quần áo "second-hand" (đồ đã qua sử dụng) để giảm thiểu tác động môi trường. Theo Hãng tin AFP, tại thủ đô New Delhi, ngày càng nhiều người trẻ lựa chọn quần áo second-hand không chỉ vì giá cả phải chăng mà còn xuất phát từ ý thức bảo vệ môi trường.

Xu hướng này phản ánh nhận thức ngày càng tăng của người dân Ấn Độ về tác động môi trường từ ngành công nghiệp thời trang. Theo nghiên cứu năm 2023 trang ArvoLuxury trích dẫn, 53% người tiêu dùng Ấn Độ nhận thức được các vấn đề môi trường từ ngành may mặc. Đáng chú ý, theo Statista, có tới 45% người Ấn Độ sẵn sàng trả giá cao hơn cho các sản phẩm thời trang được sản xuất công bằng. Điều này cho thấy họ không chỉ quan tâm đến yếu tố môi trường mà còn coi trọng khía cạnh đạo đức trong sản xuất.

Thị trường thời trang bền vững tại Ấn Độ được kỳ vọng sẽ tăng trưởng mạnh mẽ trong những năm tới. Sự tăng trưởng này sẽ được thúc đẩy bởi

Đây là hình ảnh ghép lại của ba cửa hàng thời trang bền vững tại New Delhi, Ấn Độ được tạp chí Vogue phiên bản tại Ấn Độ giới thiệu trên trang web của họ. Ảnh: Vogue.in

nhận thức ngày càng cao của người tiêu dùng, các sáng kiến của chính phủ và sự sẵn có của các vật liệu bền vững. Với dân số đông đảo và di sản dệt may phong phú, Ấn Độ có tiềm năng lớn để phát triển thị trường thời trang bền vững. Như tờ Times of India nhận định, các kỹ thuật thủ công truyền thống, dệt và dệt may của đất nước này có thể được sử dụng để sản xuất các sản phẩm thời trang bền vững phục vụ cả người tiêu dùng trong nước và toàn cầu.

Thách thức và giải pháp

Để thúc đẩy ngành thời trang bền vững phát triển, các chuyên gia đề xuất nhiều giải pháp, mà trước hết là cần đầu tư vào cơ sở hạ tầng và công nghệ bền vững, phát triển chuỗi cung ứng bền vững và tăng cường tiếp cận thị trường. Bà Kriti Tula, nhà sáng lập thương hiệu thời trang Doodlage vào năm 2012, chia sẻ với AFP rằng, nhận thức về tính bền vững đã tăng lên đáng kể sau một thập kỷ. Bà nhấn mạnh tầm quan trọng

của việc tái sử dụng các sản phẩm hiện có.

Cùng với đó, nhiều chiến lược và giải pháp cũng đã được đề xuất. Một trong số đó là "Quyền sửa chữa" (Right to repair) - một khái niệm tương đối mới nhằm thúc đẩy tính bền vững trong thời trang thông qua việc cung cấp dịch vụ sau bán hàng cho người tiêu dùng, bao gồm sửa chữa hoặc tái tạo kiểu dáng một món đồ sau khi bị hao mòn.

Báo Hindustan Times trích dẫn nhận định của chuyên gia thiết kế Renesa Rastogi từ công ty Label RCKC Aurum cho biết, xu hướng thời trang bền vững đang phát triển mạnh tại Ấn Độ thông qua việc sử dụng các chất liệu hữu cơ và tự nhiên, thời trang tối giản, tái chế và tái sử dụng, phong trào thời trang chậm và thủ công truyền thống. Trong khi đó bà Swati Sambyal, chuyên gia về kinh tế tuần hoàn, nhấn mạnh với AFP rằng để quản lý tài nguyên hiệu quả, cần giải quyết cả vấn đề sản xuất và mô hình tiêu dùng. Bà cho biết một số thương hiệu đang chuyển sang sử dụng vải dệt tự nhiên, bao gồm vải từ sợi chuối và dứa.

4 bước thúc đẩy thời trang bền vững

- Giáo dục người tiêu dùng:** Ngoài việc nâng cao nhận thức, cần có những nỗ lực giáo dục toàn diện để giúp người tiêu dùng hiểu được giá trị của thời trang bền vững, bao gồm cả lợi ích môi trường, kinh tế và xã hội.
- Làm cho thời trang bền vững dễ tiếp cận hơn:** Các thương hiệu phải nỗ lực cung cấp quần áo bền vững ở nhiều mức giá khác nhau để thu hút đông đảo người dùng.
- Tăng cường độ nhận diện thương hiệu:** Đối với các thương hiệu bền vững, việc tăng độ nhận diện thông qua tiếp thị và nghệ thuật kể chuyện phù hợp với giá trị và lối sống của người tiêu dùng có thể thúc đẩy sự tham gia của họ.
- Tận dụng chính sách và quan hệ đối tác:** Sự hợp tác giữa chính phủ, các tổ chức phi lợi nhuận và khu vực tư nhân có thể tạo ra một hệ sinh thái hỗ trợ cho thời trang bền vững.

Tuy nhiên, ngành thời trang bền vững tại Ấn Độ vẫn đang phải đối mặt nhiều thách thức. Theo ArvoLuxury, chỉ 26% số người tiêu dùng chủ động tìm kiếm các thương hiệu thời trang bền vững, 38% số người được khảo sát cho rằng quần áo bền vững có giá thành cao. Sự chênh lệch về giá giữa thời trang bền vững và thời trang thông thường lên tới 50%. Ngoài ra, nguồn cung vật liệu bền vững cũng là một thách thức lớn. Dự báo đến năm 2030, nhu cầu nguyên liệu bền vững sẽ vượt nguồn cung tới 133 triệu tấn.

Ngành thời trang Ấn Độ là ngành xuất khẩu may mặc lớn thứ 5 thế giới với kim ngạch 15 tỷ USD năm 2023 và tạo việc làm cho 45 triệu người, theo số liệu của Tổ chức Thương mại Thế giới. Con số này tương đương dân số của Tây Ban Nha, cho thấy tầm quan trọng của ngành với nền kinh tế Ấn Độ. T.D.L

'Venom 3' ca ngợi tình bạn và mở ra những phần mới

ĐOÀN GIA HUY

Câu chuyện phim "Venom: The Last Dance" (gọi tắt: Venom 3) là hành trình chạy trốn của nhà báo Eddie Brock và ký sinh trùng ngoài hành tinh Venom. Trong phần này, với mối quan hệ ngày càng sâu sắc giữa cặp đôi nhân vật chính, những cảnh quay hoành tráng và hiệu ứng hình ảnh thỏa mãn thị giác cũng như cái kết trọn vẹn đối với nhân vật phản anh hùng; bộ phim không chỉ mang tính giải trí đơn thuần mà còn gửi đến khán giả thông điệp về tình bạn đẹp giữa Eddie Brock và Venom, đồng thời hứa hẹn mở ra những trận chiến hấp dẫn cho phần tiếp theo.

Lấy bối cảnh sau phần phim "Spider-Man: No Way Home" (2021) và "Venom: Let There Be Carnage" (2021), phóng viên Eddie Brock cùng Venom trong phim "Venom 3" tiếp tục bị chính phủ truy bắt. Trên đường đi, cả hai chạm trán và may mắn thoát khỏi nanh vuốt của Xenophage - quái vật chuyên săn ký sinh trùng ngoài hành tinh Symbiote. Venom sau đó tiết lộ các sinh vật đang truy đuổi nó lần vật chủ Eddie, đồng thời chạy trốn đến trái đất vì muốn tránh tà thần Knull. Venom cũng đang giữ

bí mật mà Knull tìm kiếm. Và trái đất sẽ có nguy cơ bị hủy diệt nếu nó và Eddie vẫn dính chặt với nhau. Bộ phim cũng hé lộ sự xuất hiện của nhiều sinh vật quen thuộc từ nguyên tác truyện tranh Marvel như Scream, Lasher, Agony, Phage và Toxin/Patrick Mulligan.

Theo các nhà phân tích thị trường điện ảnh, doanh thu mở màn phần 3 tại Mỹ kém hơn so với phần 1 và phần 2 do đối mặt với sự cạnh tranh gay gắt về lượng người xem từ loạt phim bóng chày kinh điển World Series. Tuy nhiên, trên bình diện quốc tế, "Venom: The Last

Trong phần 3, nhà báo Eddie Brock và quái vật Venom sẽ đối mặt với hiểm họa lớn nhất từ trước đến nay. Ảnh: Gizmodo

Dance" đã thu về 124 triệu USD trong tuần qua, đủ bảo đảm tiền vốn của nhà sản xuất. Bộ phim hấp dẫn khán giả với hàng loạt trận đụng độ, những đại cảnh cháy nổ cùng những màn rượt đuổi kịch tính. Đặc biệt là phần cuối phim khi có nhiều Symbiote cùng tham chiến chống lại thú săn môi Xenophage. Theo giải thích của nhà sản xuất phim, đoạn kết này là phần hoành tráng bậc nhất thế giới siêu anh hùng bởi những trận chiến này lửa, những pha ra đòn đẹp mắt cùng sức phá hủy không thể tưởng tượng của các Symbiote. Trong khi đó, nhà biên kịch cũng gợi mở lát cắt nhỏ của tà thần Knull - kẻ tạo ra chủng loài Symbiote, có thể hạ gục một vị thần Celestial. Từ chi tiết này, giới chuyên môn

cho rằng, vũ trụ Người Nhện của Sony (SSU) có thể ra mắt thêm nhiều series đồ sộ về Symbiote, hứa hẹn những trận chiến hấp dẫn hơn.

Bên cạnh đó, để những sinh vật Symbiote trở nên sống động, đạo diễn đã đầu tư công nghệ mô phỏng hình ảnh bằng máy tính. Các cảnh hành động được dàn dựng, kết hợp kỹ thuật quay làm tăng kịch tính cho tác phẩm. Bộ phim còn lôi cuốn người xem khi pha trộn các tình huống kịch tính và hài hước. Sau hai phần đầu, biên kịch tiếp tục khai thác mối quan hệ giữa thực thể ngoài hành tinh và nhà báo Eddie Brock. Từ việc làm quen, thích nghi ở phần 1, bắt đầu tranh cãi, mâu thuẫn ở phần 2 thì trong phần 3, nhà báo Eddie Brock và quái vật

Venom thực sự hiểu và chiến đấu ăn ý, rồi trở thành đôi bạn tri kỷ. Thay vì tranh cãi hay cố chịu đựng tính cách của nhau thì nay họ đã ý thức được sức mạnh của kẻ phản diện, cùng đối mặt nguy hiểm. Trong khi Eddie Brock tìm cách trốn thoát cảnh sát lần sự truy lùng của Xenophage, Venom xoa dịu bầu không khí căng thẳng bằng những trò cười.

Dẫu vậy, việc chú trọng quá nhiều vào những khoảnh khắc giải trí đã khiến cho kịch bản khá đơn giản, thiếu tính mới lạ và bất ngờ. Nhận xét về bộ phim, tờ Variety viết, "Các phim Venom thành công ở mức độ nhất định nhưng chưa bao giờ xuất sắc. Thật đáng tiếc khi diễn viên tài năng như Tom Hardy bị cuốn vào guồng quay sản xuất điện ảnh thương mại". Jacob Kleinman, cây bút chuyên viết về phim siêu anh hùng nhận định: "Venom: The Last Dance như cuốn phim chấp vạ. Dự án có đoạn hay, đoạn dở nhưng không phát huy sức hấp dẫn của hai phần đầu." Trên các diễn đàn điện ảnh, khán giả cho rằng ngoài tuyến truyện về nhân vật chính, bộ phim lần này chỉ đơn thuần nhằm giới thiệu phần diện mới là Knull - một trong những ác thần hùng mạnh nhất truyện tranh Marvel. Dù nhận nhiều ý kiến trái chiều, "Venom: The Last Dacne" đã hoàn thành nhiệm vụ tạo tiền đề cho nhiều thứ đang mong đợi phía sau. D.G.H